

DIRVA

Nr. 112

Rugsėjis-Sept. 30, 1960

Cleveland, Ohio

DERYBOS LAOSO KOVOMS SUSTABDYTI

Aukštieji Laoso neutralistų vyriausybės ir dešiniojo sparno opozicijos kariniai vadai susitiko bendriems pasitarimams su karaliumi Vatana karališkoje krašto sostinėje Luang Prabang. Pasitarimai turėtų užbaigti pus-trėčios savaitės besitęsiantį pilietinį karą.

Antikomunistinio sparno sukilėlių atvykimas į pasitarimus laikomas ženklu, kad karinis jų vadas gen. Nosavan nebesitikiš militarinės pergalės po pra-eitos savaitės pralaimėjimo prieš vyriausybės kariuomenę. Ankstesni keturi karaliaus Vatanos kvietimai į pasitarimus liko be atgarsio, tačiau penktąjį kvie-timą po pralaimėjimo ties Paksane gen. Nosavan priėmė.

Jei bus pasiektas karinis susi-tarimas, o jo tikimasi, atsižvel-giant į susilpnėjusias gen. No-savan pozicijas - netrukus tu-rėtų prasidėti politinės derybos. Jos bus nepalyginamai kompli-kuotesnės, ir jų metu turės iš-ryškėti, kokią įtakos neutra-listinei premjero Phoumos vy-riausybei turi Neo Lao Hak Xat (Laoso komunistų) partija.

Premjeras Phouma pasižadėjo sustabdyti ginkluotus Pathet Lao sukilėlių puolimus. Pathet Lao sąjūdis yra laikomas ginkluota-ja Neo Lao Hak Xat partijos ranka. Įvairios provakarietiškos Laoso vyriausybės šešerius me-tus nesėkmingai bandė ginklu pa-laužti Pathet Lao sąjūdį, bet pastaroji mėnesio senumo neu-tralistinė Phoumos vyriausybė naudojosi jo pagalba prieš antiko-munistinius gen. Novasano suki-lėjus.

Daugelis stebėtojų būkštauja, kad Neo Lao Hak Xat partija artėjančiose politinėse derybo-se gali pareikalauti svarbių kon-cesijų už tą pagalbą. Jos vadas, princas Souphanouvong jau pa-reikalavo naujų rinkimų, "atitin-kančių demokratinę procedūrą".

Praeitą balandį įvykusieji rin-kimai davė tokią stiprią pergalę konservatorių ir dešiniojo spar-no kandidatams, kad pradėta priekaištauti, jog rinkimai bu-vę sukladstoti. Tačiau po rugpiū-čio 9 perversmo 59 deputatai pa-sidarė "neutralistais", ir dabar tenka abejoti, ar premjeras

Phouma norės naujų rinkimų. Stebėtojai tiki, kad nauji rinki-mai atneštų pergalę Neo Lao Hak Xat partijai ir jai artimoms gru-pėms.

Kiekvienu atveju artėjančios politinės derybos turės atsakyti į šandien svarbiausią politinį klausimą Laose: ar premjeras Phouma išnaudoja Pathet Lao sąjūdį, ar tas sąjūdis išnaudoja jį.

Washingtonė tikimasi, kad da-bartinės karinės derybos turė-siančios baigti kivičius tarp ne-komunistinių Laoso grupių, bet būkštaujama, kad prokomunisti-nis Pathet Lao sąjūdis galės šį pilietinio karo periodą išnaudoti

savo ekspansijai ir tuo pačiu politinei dominacijai.

Kai kurie JAV pareigūnai, ypač Pentagonė, jaučia, kad reikėję teikti stipresnę pagalbą genero-lui Nosavan. Bet iš kitos pu-sės, Phoumos vyriausybė buvo legali, ir jos opozicijos rėmimas būtų iššaukęs kaltinimus, kad JAV kišasi į vidinius Laoso rei-kalus.

Laoso kariuomenės didžioji dalis esanti lojali generolui No-vasan, bet atlyginimą gauna iš vyriausybės išdo, kurio didžiąją dalį sudaro JAV pagalba, sie-kianti 55 mil. dol. per metus.

MACMILLANAS REIKALAUJA KONTROL. NUSIGINKLAVIMO

Britų premjeras Macmillanas Jungtinėse Tautose kvietė visus narius prie palaipsninio nusi-ginklavimo, siūlydamas atnaujin-ti Rytų-Vakarų nusiginklavimo derybas ir sudaryti techninį ko-mitetą, kuris paruoštų tarptauti-nės nusiginklavimo kontrolės ir inspekcijos gaires.

Jis taip pat gyrė JT gen. sekr. Hammarskjöldo politiką, atmes-damas sovietų planą, pagal kurį gen. sekretorius turėtų būti pa-keistas trijų asmenų komitetu. Jis skatino Kongo krizę spręsti "realiu požiūriu".

Macmillano kalbos data reiškė naują Chruščiovo pralaimėjimą, nes jisai buvo bandęs gauti bal-są, prieš Macmillanui kalbant. Vairuojamasis komitetas, ku-ris nustato JT sesijos darbų ei-lę, po ilgų, iki vidunakčio nusi-tęsus ginčų, sovietų reikalavi-mą atmetė.

Po Macmillano kalbos buvo nu-matytas jo susitikimas su Chruš-čiovu. Vienas britų delegacijos kalbėtojas pareiškė, kad Macmil-lanas nebandys būti tarpinin-ku tarp prez. Eisenhowerio ir Chruščiovo, t.y. nesieks jų susitikimo.

Tačiau politiniai stebėtojai pa-stebi, kad Chruščiovas be palio-vos įvairiose priėmimuose lai-

dąs "bandomuosius balionus" to-kiam susitikimui -- jei jį pa-siūlytų prez. Eisenhoweris arba jei jį suorganizuotų kas nors iš šalies. Greičiausiai tokio susi-tikimo noras ir esanti didžioji Chruščiovo atvykimo į New Yor-ką priežastis.

PRANCŪZIJA SUVARŽĖ INTELEKTUALUS

Prancūzijos vyriausybė už-draudė daugiau kaip 140 prancū-zų intelektualų, įskaitant artis-tus, rašytojus, mokytojus, pasi-rodyti valstybės kontroliuojamų radijo ir televizijos stočių pro-gramose bei valstybiniuose teat-rose.

Draudimas taikomas visiems, kurie neseniai pasirašė manifes-tą, remiantį teisę atsisakyti ka-rinės tarnybos Alžire. Jis palie-tė tokius tarptautinėje plotmėje žinomus asmenis, kaip rašytojas Francois Sagan, Simone de Beau-voir, filosofą Jean-Paul Sartre, artistes Simone Signoret ir Da-niele Delorme.

Kabineto komunikate sakoma, kad ruošiamasi nutraukti valsty-binę pagalbą ir filmams, kuriuos manifesto signatarai vaidintų. Valstybės tarnautojams, kaip mokytojams, kariams ar magis-tratų tarnautojams gali būti prī-taikytos ir disciplinarinės prie-monės: atleidimai arba algų su-mažinimai.

TRUMPAI IŠ VISUR

* SOVIETAI naudoja povande-ninius laivus savo agentams į Pietų Ameriką išskelti. JAV patuliniai lėktuvai yra nufoto-grafavę guminės valtis, kurio-mis agentai pasiekia krantą.

* PRAGOJE apie 30 jaunų ku-biečių pabaigė specialius kursus, kuriuose buvo mokoma naudoti sovietinius tankus ir šarvuotus automobilius.

Nedidelis mūsų gimtasis kraštas -- Lietuva, tačiau kokia įvairi ir nuostabi graži jos gamta! Kuria kryptim bekliautume, prieš akis atsiveria vis nauji, vienas už kitą patrauklesni gamtovaizdžiai. Ta-čiau, tur būt, gražiausia bus legendarinės Neringos šalis -- Kuršių nerija ir marios, šis skaidrus tarsi gintaras mūsų krašto gabalėlis. Šiame numeryje (5 psl.) pradėdame spausdinti aprašymą apie Neringos šalį. Nuotraukoje Kuršių marių žvejai traukia tinklą...

PAKISTANAS LAUKIA INVAZIJOS

Pakistanas paskelbė, kad Afganistanas telkia savo kariuomenę ties krašto šiaurės vakarų siena, ir lo-jalus gyventojai jau atmušę vienos ginkluotos afganų gaujos įsiveržimą į Pakista-no teritoriją.

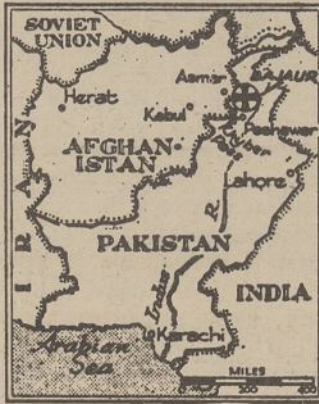
Oficialiame Pakistano vy-riausybės pareiškime sako-ma, kad afganų planus prieš Pakistaną remianti "viena didesnė jėga", bet jos var-das nepaminimas. Tačiau visuotinai žinoma, kad So-vietija yra davusi Afganis-tanui didelę karinę ir eko-nominę pagalbą per pasta-ruosius kelerius metus. Chruščiovas, lankydamasis Kabule, taip pat paskelbė, kad sovietai remsią Afga-nistano reikalavimus prieš Pakistaną.

Tarp Afganistano ir Pa-kistano jau seniai vyksta ginčas dėl puštų tautelės. Afga nistanas reikalauja, kad jos apgyventi plotai bū-tų išskirti iš Pakistano, su-kuriant atskirą valstybę.

Tuoju po ministerių kabi-

neto posėdžio paskelbtame pareiškime sakoma, kad af-ganai įsiveržę pro Kyberio praėjimą -- istorinį kelią iš Vidurio Azijos į Indiją. Vie-tos gyventojai jiems pasi-priešinę kalnuotame Bajau-ro rajone, ir afganai, patir-dami skaudžių nuostolių, pasitraukė.

Pakistano pareiškime taip pat sakoma, kad Afganista-no vyriausybė pašaukusi kariuomenę apie 70,000 at-sarginių, rekvizavusi trans-porto priemones ir koncen-truojanti kariuomenę su ne-dideliu tankų skaičiumi ties Asmaru.

valstybės "Puštonistano" kūrimą. Pakistanas teigia, kad puštai pasisakė už pasi-likimą Pakistano sudėtyje, kai 1947 metais, prieš Indijos subkontinento pasi-dalinimą į Indijos ir Pakis-tano valstybes, buvo pra-vestas plebiscitas. Bet Af-ganistanas prikiša, kad ta-me plebiscite tebtų pasi-rinkimo tik tarp Indijos ir Pakistano, nekaltant apie įsijungimą į Afganistaną.

Pakistanas iš savo pusės yra pasiūles pravesti plebis-citą tarp Afganistane gyve-nančių puštų, ar jie nenorį įsijungti į Pakistaną.

GANDAI APIE BORMANNĄ

Rytų Vokietijos vyriausybė pa-reikalavo Argentinos vyriausybę, kad toji išduotų vokiečių kilmės asmenį, pasivadinusį Walter Fle-guer, kuris esąs labai panašus į Hitlerio pavaduotoją Martin Bormann, kuris Nuernbergo ka-rinio tribunolo buvo už akių nu-teistas mirties bausme.

Vokiečių spaudai paskelbus naujus spekuliacijas apie taria-mą Bormanno pabėgimą per Ita-liją į Argentiną pirmaisiais po-kario metais, Argentinos įstaigos areštavo vokiečių kilmės teks-tilės fabriko darbininką Walter Fleguer, kuris Zarate gyveno nuo 1949 metų. Areštuotasis turi tik vieną ranką, bet kai kurie prieštarauja liudijimai apie Bormanno likimą teigia, kad jis, išbėgdamas iš reicho kan-celiarijos, buvęs sužeistas, ir ranka galbūt buvusi amputuota. Fleguer savo pažįstamiems pa-sakojo, kad jis rankos netekęs per Berlyno bombardavimą.

Fleguer žmona, kurią jis bu-vo vedęs Argentinoje, pareiškė nesanti nieko girdėjusi apie Bor-manną ir nežinojusi, kad jos vy-ras esąs pabėgęs nacia, tačiau pripažino, kad Bormanno foto-grafija labai primenanti jos vy-rą.

Bormannas buvo oficialiai pa-skelbtas mirusiu prieš šeše-rius metus.

Castro pasitiktas bombomis

JAV ambasada Havanoje neofi-cialiai įspėdinėja Kuboje dar te-begyvenančius amerikiečius, kad jie nelaukdami išvyktų iš salos, jei jų ten neriša gyvy-biškai svarbūs reikalai.

Iš Jungtinių Tautų į Havaną grįžusį premjerą Castro pasi-tiko dviejų bombų sprogimai, kai jis kalbėjo į pasveikinti sušauktai 150,000 kubiečių mi-niai. Estradoje tuo metu šalia Castro buvo rusų ambasadorius Kudriavcevas ir rusų lėktuvo, pargabenusio Castro delegaciją iš New Yorko, įgulos nariai (Ku-bos lėktuvus buvo sulaikytas New

Yorke dėl skolų).

Bombų sprogimai pertraukė Castro kalbą, bet nepadarė nuo-stolių. Per radiją jie buvo gir-dimi visame krašte. Castro už tuos sprogimus apkaltino JAV. Po pirmo sprogimo jis sušuko: "Kiekvienas žino, kas apmokėjo tą bombą -- tai imperializmo bomba!" Minia į tai atsakė: "Prie sienos! Prie sienos". Po antrojo sprogimo jis paskelbė, kad kiekviena "imperialistų ap-mokėta" bomba reikšianti naujas amerikiečių turto konfiskacijas.

DIDĖJA PABĖGIMAI IŠ R. VOKIETIJOS

Nauja komunistinės blokados grėsmė Berlyne nepaprastai pa-didino gyventojų bėgimą iš Ry-tų Vokietijos. Praeitą mėnesį į Vak. Berlyną atbėgo rekordinis 18,000 asmenų skaičius, o per pirmas tris rugsėjo savaites at-bėgėlių skaičius siekė 15,000. Jau daugiau kaip 110,300 pabė-gėlių paspruko iš komunistinės zonos šiais metais, palyginus su 90,862 asmenimis, pabėgusiais per išstius 1959 metus.

Vak. Berlyno burmistras Willy Brandt atmetė komunistų reikalavimą, pašalinti amerikie-tį pamokslininką Billy Graham, kurio palapinė yra pastatyta už 300 jardų nuo sovietinio sekto-riaus sienos.

KONGO KRIZĖ DAR NĖRA PRAĖJUSI

Kiekvienas prieš kiekvieną -- taip būtų galima suprastinti apibūdinti situaciją Kongo. Ir čia rungtis ne tik vidaus jėgos, bet ir užsienių interesai. Kongas tapo panašiu į trisdešimtųjų metų Ispaniją -- jėgų bandymo arena. Tiesa, čia nekovojama tarptautinės brigados, tačiau pavojus, kad tai, pvz., jau rytoj galėtų atsitikti, dar nėra praėjęs.

Naujas "stiprusis vyras" Mobutu, tiesa, išvyjo sovietus ir satelitus, tačiau tik laikas parodys, ar būsimasis jo įpėdinis nepasiskaus jų atgal. Nes Kremlius darys visa, kad čia, vidurio Afrikoje, įsirengtų savo atsparos punktus.

Joseph Desiré Mobutu, buvęs laikraščio "Actualités Africaines" vyriausiasis redaktorius, vėliau jau dabar taip pat buvusio kariuomenės vado Victor Lundula iš puskarininkų pakeltas į pulkininkus ir paskirtas kariuomenės štabo viršininku, savo ga-

lia šiuo metu remia kariuomenę. Bet paskutinių mėnesių patirtis skatina abejoti, ar jam pasisėks tą kariuomenę išlaikyti savo rankose.

Kongo armija, kaip atsime name, pirmiausiai suklio prieš belgus, paskui prieš visus baltuosius, toliau prieš Lumumbą, paskui prieš Kasavubū ir vėl prieš Lumumbą. Visose akcijose dalyvavo tik dalis kariuomenės, o kita dalis stovėjo prie šingoje pusėje. Ir šiandien stebėtojas dar negali nustatyti, kur jėgos nušimtą Mobutu iš tikrųjų turi.

Konge gyvena apie 13 milijonų žmonių. Jie yra suskildę į daugybę kilčių. Jie vartoja daugiau, nei 40 kalbų. Svarbiausios iš jų yra kisuaheli, lingala, čiluba ir kikongo, nekalbant jau apie buvusių kolonistų oficialiąją prancūzų kalbą, kuri šiandien yra stiprus visų kilčių ryšys.

Atskiros kiltys turi vadus, kurie atkakliai saugo savo teises, kovoja tarp savęs ir priešinas stipriai centrinei vyriausybei. Jų konstitucinis dalyvavimas valdžioje -- po tris iš kiekvienai provincijai skirtų 14 senatorių -- jiems atrodo permažas.

Vidaus politinė būklė dar labiau maišyta. Net atskiros kiltys savo tarpe nėra vieningos. Kasai provincijoje Ngagula pareikalavo nepriklausomybės. Vyriausybė buvo sudaryta lulua genties, kurios vadas yra Kalamba. Toje provincijoje gyvenanti baluba gentis, vadovaujama Kalonji, taip pat reikalauja laisvės. Šios genties dalis gyvena ir Katango provincijoje, kur ji yra opozicijoje prieš Elisabetvilės vyriausybę. Kasai provincijoje balubos buvo prieš Lumumbą, o Katangoje, kovodami su Tshombe, -- už Lumumbą. Tie faktai apsunkina susitarimą tarp Kasai ir Katango.

Šalia kilčių priešingumų, svarbų vaidmenį vaidina finansinių grupių interesai. Ir čia žymi ne tik daug kartų minėtoji Union Minière, bet ir britų prancūzų, italų ir net japonų kapitalo interesai.

Yra tiesiog neįmanoma tiksliai apibrėžti tų interesų tikslų vaidmenį. Net kalbant apie Katangą, negalima pasakyti, kad ten valdo kapitalas. Tshombe yra lumdų kilties vadas. Savo "Conakat" partijoje jis yra suvienijęs lundas ir bombes. Tshombė remia Thiessens, kuris vadovauja Union de Colons organizacijai, kuri savo ruožtu glaudžiai bendradarbiauja su Fédération des Classes Moyennes. Jos vadas yra Beve, viešbučio savininkas Kivu provincijoje. Taigi, nėra aiškių įrodymų, kad Tshombe būtų belgų kapitalo įrankis.

Būklė Katangoje turi įtakos ir srovės, linkusios Kongo pramonės sritį įjungti į Vid. Afrikos Federaciją. Rodezija jau nuo 1905 metų skundžiasi dėl sienos, kuri vario kasyklų sritį perpiovė į dvi dalis. Tiesa, šiandien tarp Union Minière ir Tanganika Concession yra glaudūs ryšiai, bet neatrodo, kad šios jėgos galės pasiekti politinių permainų.

Šiandien 20% Union Minière akcijų priklauso Tshombės vyriausybei, 45% suskaldyti tarp belgų interesantų, o likusieji 35% priklauso Tanganiko Koncesijai. Pastaroji kontroliuoja ir geležinkelius, kurie Union Minière sritis jungia su portugalais Rytų Afrikos uostais. Taigi, varžybose dalyvauja per daug jėgų, kad dabar galėtum numatyti, kuri jų paims viršų.

Į tas "kiekvieno prieš kiekvieną" varžybas įsijungė Sovietija, tikėdamasi labai lengvai laimėti tarp besipešančių. Lumumba tikrai anksčiau nebuvo komunistas, bet jį apsupo Kremlius intrigantai. Jopavaduotojas Antoine Gizenga jau seniai buvo užmezgęs ryšius su Rytais. Teisingumo ministeris ir liaudies partijos vadas Remy Mvumba buvo radikalus marksistas. Madame Blouin, kuri dar belgų administracijos buvo ištremta iš Kongo už komunizmą, grįžo Lumumbos laikais atgal ir turėjo labai didelę įtaką. Ji palaikė glaudžius ryšius su Sekou Toure, kuris neseniai vėl lankėsi Maskvoje. Ministeris Nvugulu dalyvavo belgų komunistų partijos suvažiavime Liutiche, o informacijos ministeris KaSamura lankėsi Kinijoje, kur jį priėmė komunistinės vyriausybės atstovai.

Maža belgų komunistų partija, kaip atrodo, Konge vaidina labai svarbų vaidmenį. Ji turėjo ypač didelę įtaką buvusios kolonijos profesinėse sąjungose, ir per jas bandė savo rankose išlaikyti visus siūlymus.

Atsakingi sluoksniai Konge visai atvirai tvirtino, kad Lumumbos politika vairavo Sovietijos pasiuntinys Leopoldvilleje, ir buvo tik laiko klausimas, kada Lumumba būsiąs pakeistas Maskvos apmokytu komunistu. Galbūt tai ir paskatino Mobutu, kad jis ryžosi ištremti ne tik komunistų diplomatus, bet ir Lumumbos artimuosius bendradarbius. Bet Kremlius nesijaučia pralaimėjęs -- tai rodo jo pasiuntinio Jakovlevo pareiškimas, kad jis netrukus sugrįšias.

Maskva greičiausiai laukia valdžion grįžtant Lumumbos, kuris žurnalistams pareiškė, kad Mobutu už kelių dienų dingšias. Jis grasino su sau ištiktikais kariuomenės daliniais jį nušalinti.

Kaip dabar pradeda išryškėti, Kremlius šalia pasiuntinybės personalo Konge laikęs apie 800 karininkų, užsimaskavusių gydytojais ir transporto specialistais. Iš Čekoslovakijos buvo apie 40 patarėjų. Taip pat Konge buvo atsiradęs didelis skaičius korespondentų iš įvairių komunistinių kraštų: Lenkijos, Čekoslovakijos, Š. Vietnamo, Vengrijos ir net Vokietijos sovietinės zonos. Mobutu pareikalavo, kad ir sovietų "pagalbinės jėgos" pasitrauktų iš krašto. Ateityje jis nori medicininės pagalbos tik per Pasaulinę Sveikatos Organizaciją.

Sovietų diplomatomis ir "pagelbininkams" iš Kongo išvyktant, Sovietija Saugumo Taryboje panaudojo veto. Bet jie paliko Konge savo afrikinius agentus, ir tie bandys nuversti Mobute režimą. Jie išnaudos krašto ūkinius sunkumus. Jeigu laisvasis pasaulis nesuteiks Kongui skubios finansinės pagalbos, nieko nepažės ir JT Komandos buvimas nes kraštas grims į vis didesnę chaosą, kuriuo visada, kaip istorija rodo, pasinaudoja bolševizmas. (tp)

II PASAULINIAME KARE ŽUVO 41,801 KANADIETIS

PRIEŠ 21 METUS rugsėjo 10 d. Kanada pirmą kartą savo istorijoje paskelbė karą nacinei Vokietijai. Kanadiečiai pasižymėjo oro kautynėse Didžiojo Britanijos ir dalyvavo sausumos didžiuosiuose mūšiuose, kurie buvo vedami Sicilijoje, Italijoje ir šiaurės vakarų Europoje.

Kanados išėjimas ginti paveldėto žmonėms ir tautos laisvės idealo pareikalavo 22,964 kareivių, 17,100 lakūnų ir 1,837 jūrininkų gyvybių. To viso paskėkos išėjo liūdnos, nes į nugalėto despoto vietą atsėdėo kltas dar žiauresnis, kuris jau dvidešimt metų yra paveręs Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitas vidurio Europos tautas. Laisvės idealui turi paklusti visos tautos be išimties. Taika be laisvės yra ne kas kita kaip vergijos pripažinimas.

TRANS - CANADA KELIAS 320 mylių ilgio, einąs šiauriniu Superior ežero krantu, yra atidaromas rugsėjo 17 d. Šis kelias jungs rytų Kanadą su vakarais. Pravedant kelią teko nugalėti

NEŽMONIŠKUMO SIMBOLIAI yra tos tatuiruotės. Vengrijoje tėvai vis didėjančiu mastu ženklina savo vaikus, kad juos galėtų atpažinti ir tada, kad jie komunistinės valdžios ilgesniam laikui atimami iš tėvų. Tatuiravimą dažniausiai atlieka akušerės, kurios tuo būdu susidaro geras pašalines pajamas. (tp)

Prie vaišių stalo Dirvos suktuviniame balluje. Nuotraukoje iš kairės: inž. B. Veitas su poniu, arch. B. Aras, red. J. Palukaitis, dr. V. Bložė ir p. Arienas.

V. Plidžinsko nuotrauka

PASIKEITIMAI VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Vasario 16 Gimnazijos salėje rugpjūčio 27 - 28 d. įvyko Vokietijos Krašto Tarybos metinis suvažiavimas. Jame dalyvavo visi Tarybos nariai. Suvažiavimą atidarė seniausias amžiumi Erdm. Simonaitis ir pakvietė sekretoriauti jauniausią J. Stankaitį. Suvažiavimas į prezidiumą įsitrinko: Dr. Vl. Raišį -- pirmą kartą, Erd. Simonaitį -- vicepirmą ir J. Valiūną -- sekretoriumi.

Darbotvarkę priėmus, suvažiavimą raštu sveikino Lietuvos Diplomatijos šefas min. St. Lozoraitis, dr. A. Gerutis, kuopos vadas kapit. J. Matulaitis. Žodžiu sveikino Vlko ir Vykdamosios Tarybos vardu J. Glėmžą, visus lietuvius kviesdamas įsijungti į aktyvų Lietuvos laisvinimo darbą.

Krašto Valdybos pirm. inž. L. Prosinskis padarė pranešimą. Jis pažymėjo, kad bendruomenės ir gimnazijos finansinė būklė yra

gera: neturima skolų ir kasose bei bankų sąskaitose yra grynų pinigų.

Valdybos iniciatyva buvo sušauktas pirmininkų suvažiavimas, kuris buvo nors negausus, bet pozityvus. Įvykdytas Krašto Tarybos nutarimas gimnazijos naujų rūmų statybos vajui praveisti. Rezultatai žymiai geresni, negu buvo laukta.

Gimnazijos išlaikymas buvo pagrįstas Amerikos lietuvių organizuotais aukotojų rateliais. Čia reikia atžymėti nenulistamą darbą šioje srityje chigagiečių: kun. B. Suginto, A. Gulbinsko ir Kavaliūno. Jiems visos lietuvių bendruomenės Vokietijoje vardu reiškiamė gilią padėką bei prašome ir toliau veikti su tokiu pat pasižventimu. Neatsilikio ir Kanados, Australijos, Pietų Amerikos, Anglijos, Vokietijos ir kitos lietuvių bendruomenės.

Taip pat nuoširdžiai dėkojame BALFo vyr. direktoriui kan. J. B. Končiui ir įgaliotiniui Vokietijoje I. Rugieniui, o per juos visiems aukotojams už gausias ir vertingas siuntas gimnazijai ir Vokietijos lietuviams.

Socialinės pagalbos srityje Valdyba įsteigė Savišalpos Kasą, kuri dabar tik pradeda organizuotis.

Iš KV. išdininko J. Bataičio pranešimo paaiškėjo, kad abi institucijos: Krašto Valdyba ir Gimnazija liepos 1 d. turi grynais pinigais 55,433,65. Iš šių pinigų kaikurios sumos vokiečių vyriausybės yra skirtos specialioms reikalmis.

Iš pažymėtinų reikišinių operacinių metų eigoje svarbiausias bene bus vokiečių įstaigų didesnis susidomėjimas gimnazijos būkle ir jos šelpimas. Per-

nai ir šiais metais Bonnos Pab. Min. teikė gimnazijai subsidiją po 1,000 DM. mėn. Fed. Bonnos Pab. Min. ministras Oberlander iš Pasaulio Pab. Metų lėšų paskyrė gimnazijai 40,000 DM. Iš Baden -- Wuertembergo Pab. min., resp. Regierungspraesidium Nord -- Baden išrūpinta subsidija gimnazijos rūmų remontui 10,000 DM. Evangelikų bažnytinės organizacijos, dėka Tarybos nario F. Skerio pastangų, suteikė gimnazijai 11,500 DM.

Pradinio ir Starybos Fondo sumų yra surinkta 24,576,03 DM. Pradinio vajuas aukų rinkimo srityje daugiausia pasidaravo šie Tarybos nariai: Fr. Skėrys, kun. J. Aviža, Stp. Vyktintas, dr. J. Grinius, kun. B. Liubinas ir kit.

Baigdamas pranešimą išd. J. Bataičis pareiškė, kad KV. ir gimnazijos balansai yra geri ir sveiki. Juose nėra jokių abejotinių pozicijų.

Dėl visų pranešimų kilo ilgos diskusijos, kurios baigėsi kompromisiniais sprendimais.

Po to vyko rinkimai, į Vokietijos Krašto Valdybą dauguma balsų išrinkti: J. Stankaitis, J. Valiūnas, kun. B. Liubinas, E. Simonaitis ir dr. P. Reklaitis. Kandidatais liko: J. Bataičis, Stp. Vyktintas ir inž. L. Prosinskis. Garbės Teismo pirmininku išrinkta dr. J. Develkė, kandidatu liko p. Jasinskas. Garbės Teismo nariais išrinkti: vyr. mokyt. S. Antanaitis ir K. Miškinis. Į Kontrolės Komisiją išrinkti: Vac. Šukys, Alf. Krivickas ir J. Kairys. Į Laikinąją Švietimo Komisiją: J. Stankaitis.

Suvažiavimui antrąją dieną pirmininkavo Erdm. Simonaitis.

Inf.

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
October 15th

Earn
4%
Current Rate
FROM
October 1st!

SAVE
SAFELY
AT THREE
CONVENIENT LOCATIONS...

Save
by
Mail...

POSTAGE PAID BOTH WAYS

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

ST. CLAIR
SAVINGS
813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

DIDVYRIO ŽMONA⁽²⁾

A. J. CRONIN

Nelaimė, baisi nelaimė, kad Nedo žmona jam buvo tokia našta, toks balastas -- ir ne tik žmona, bet ir jo penki vaikai. O Dieve! Ar nesudrebėdavo nervai kiekvienam, kad Nedas toks jaunas susirišo ir buvo priverstas savo žmoną ir vis augantį vaikų pulką savo triumfo kelionėse paskui save taisyti? Čia galbūt slypėjo jo žlugimo paslaptis, ir dėl visa to buvo kalta ta moteris, kurią jis buvo vedęs.

Kaip Bailie Paxton su žinovo mina ir reikšminga pasibaurėjimo išraiška pastebėjo: "Ar ji gi negalėjo labiau pasisaugoti!" Nuogas faktas, kad Levenfordas turėjo tikrai menką nuomonę apie Sutherlandienę, tą suvargusį, nereikšmingą tvarių sužemėn nuleistą žvilgsnį. Jei ji kada ir buvo graži ir kai kas teigė, kad ji tokia dar ir tebebuvo -- dėl Dievo meilės! -- tikrai ji dabar nebuvo tokia.

Joks stebuklas, kad Nedas jos gėdijosi, ypač kai ji šeštadienio popietėmis išnirėdavo iš tamsos ir pasirodydavo ties futbolo aikštės, laukdama Nedo. Pastebėta, kad ji niekada neatėdavo rungtynių pasižiūrėti, ne, ji tik laukdavo lauke, kad Nedas gaudavo honorarą. Laukti vyro, kad iš jo išsėdėtų paėmus uždarbį! Mielasis Dieve, ar tai nebuvo nelaimė!

Reikia pripažinti, kad kai kurie ją užtarė. Kai vieną kartą klube iškilo ta tema, daktaras Kameronas, keista, Nedo žmoną užtardamas, pasakė:

--Penkias burnas išmaitinti -- taip, ji turi gi praeiti pro smukles, bent tiek, kiek įmanoma. Tačiau Kameronas jau visada buvo kiršintojas, kuris apie daiktus ir žmones pasakydavo keisčiausių nuomonių. Ir Nedo populiarumas, kaip sakytą, daugiau ir mažiau buvo iškilęs virš tų marmėjimų.

Tikrai -- juo labiau artėjo rungtynių diena, juo labiau augo tas populiarumas ir garbė.

Nedas buvo lyg ir Dievas. Kai jis aukštąja gatve nusileisdavo į Levenfordo centrą, nykščius susikišęs į liemenės pažastis, su šokinėjančiais medaliais, maloniai šypsena dalindamas į visas puses -- aplinkui jį tiesiog garbindavo. Ties Krosu apie jį jau susitelkdavo didžiulė minia, laukdama iš jo žodžio, kurį tos plonos, ištroškusios lūpos prataras.

Ties Krosu įvyko ir tas atsimintinas susitikimas su burmistru Veiru.

--Na, Nedai, mano jaunuoli, --pasakė burmistras, kaip tėvas ištiesdamas jam ranką. -- Ar manai, kad mes atsilaikysime! Nedo akys sužibėjo. Nelaukdamas jis pakratė miesto val-

džios ranką ir iškilmingai ištarė tą vėliau pagarsėjusį posakį: --Jei Roveriai laimės, tai tik per mano lavoną.

Vieną vakarą -- savaitę prieš rungtynes -- atėjo Sutherlandienė į Ardeno namą.

Buvo jau vėlu, tačiau ambulatorija dar nebuvo uždaryta. Ir Sutherlandienė labai nusižeminusi įžengė į kambarį, pas Finlį Hyslopą, kurio pareiga buvo tą dieną aptarnauti oficialiomis priėmimo valandomis ateinančius pacientus.

--Atleiskite, prašau, ponedaktare, kad tamsta trukdau, --pasakė ji ir nutilo -- tas gražus, bet skurdžiai apsirengęs sutvėrimas su adyomis pirštinėmis ant suskilusių nuo darbo rankų...

Ji buvo graži moteris -- geriau pasakius, kadaise buvusi graži mergina. Nes dabar jos skruostuose buvo pastebimas toks nuvargimas ir žvilgsny tokia kančia ir baimė, kad Finlis pajuto užuojautą.

--Nesamone buvo čia ateiti, --pasakė ji ir vėl nutilo.

Finlis pastūmė jai kėdę prie rašomojo stalo ir paprašė atsistoti.

Ji padėjo su blankia šypseną.

--Atrodo nepažįstu, mane, kad man kiltų tokios kvailios mintys, ponedaktare. Tikrai man nereikėjo ateiti. Ir aš ilgai vienaip ir kitaip galvojau, ir beveik jau buvau neateinanti...

Nedraši šypsena; jis niekada nebuvo matęs ko nors beviltiškesnio už šią šypseną.

--Bet nuoga tiesa yra, kad aš kaip atrodo, viena akimi jau nebematau.

Finlis padėjo į šalį plunksnakotį.

--Ar jūs norite pasakyti, kad viena akimi esate akla?

Ji linktelėjo, paskui pasakė: --Tai kairė akis.

Trumpa tylą.

--Galvos skausmai? -- paklausė jis.

--Ne, kaip, kartais jie tikrai dideli, prisipažino ji.

Jis klausinėjo toliau, kiek galėdamas draugiškai ir laisviau. Paskui jis atsistojo, paėmė oftalmoskopą ir aptemdė kambarį, kad ištyrų jos akis.

Jam kaštavo šiek tiek pastangų, kol surado akies tinklainę. Bet pagaliau jis matė ją visą. Ir tas reginys jį sukrėtė.

Jis išsigando. Jis buvo tikėjęs, kad bus blogai, žinoma, bet šito jis nelaukė.

(Bus daugiau)

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Tremty susiorganizavę buvę Lietuvos policijos tarnautojai, spalio 1 ir 2 d. Chicagoje rengia policijos šventės minėjimą. Nuotraukoje Kauno miesto raitoji policija 1930 metais.

ANGELŲ SARGŲ DIENA BUVO LIETUVOS POLICIJOS ŠVENTĖ

Spalio 1 ir 2 d. Chicagoje įvyks minėjimas

Spalio mėn. 2 d. yra Angelų Sargų diena. Kažin kas yra parašęs, kad gimusiam žmogui Dievas paskiria angelą sargą, kuris turi saugoti tą gimusį žmogų nuo nuodėmės.

Angelų Sargų diena mums lietuviams yra prisimintina daugiau, nes ta diena buvo mūsų policijos šventė. Lietuvos policija buvo pasiskyrusi patronu Angelus sargus. Mat ir policijos yra panašios pareigos, kaip ir Angelų sargų. Saugoti žmogų, jo turtą, valstybės tvarką, jos turtą ir valstybės įstatymus.

Šia proga tenka prisiminti mūsų nepriklausomos Lietuvos policiją.

Lietuvos nepriklausomybės laikotarpyje, policija buvo pastatyta geroje aukštumoje. Lietuvos policija prilygo kultūrinių kraštų policijos lygiui. Įvairių rūšių policija buvo pakankamai išlavinta ir savo darbui tinkamai paruošta. Policijos kandidatams buvo statomi dideli reikalavimai. Buvo žiūrima į didesnį išsilavinimą, blaivumą, teisingumą, darbštumą ir tvarkingumą.

Lietuvoje veikė aukštesnioji policijos mokykla, kuri tinkamai paruošdavo policijos valdininkus.

Žemesnioji policijos mokykla paruošdavo policininkus. Nors mūsų Lietuvos policija tada ir neturėjo tokių modernių techninių priemonių, kokiomis naudojasi dabar Amerikos policija, bet savo pareigas sugebėjo atlikti labai gerai. Mūsų policija turėjo ir užsienyje gerą vardą ir tinkamai bendradarbiavo tarptautinės policijos organizacijoje. Įvairūs policijos pareigūnai buvo siunčiami į užsienius pasitobulinti įvairiose policijos srityse.

Palyginus su gyventojų skaičiumi, policijos skaičius nebuvo didelis. Taip pat ir valstybės išdui policijos išlaidų biudžetas nebuvo didelis. Policininkų atlyginimas taip pat nebuvo aukštas. O dirbti policija turėda-

vo labai daug. Policijos tarnyba tęsdavosi 24 val. Reikalui esant policininką visada iškviisdavo į darbą, nežiūrint jam skirto poilsio.

Sovietams okupavus Lietuvą, pirmosios aukos buvo Lietuvos policija. Ji visu 100% skubiausiai buvo išformuota, didelis skaičius pateko į kalėjimą ar buvo ištremti į Sibirą. Daug policijos pareigūnų sovietai kalėjimuose labai žiauriai kankino. Jie pirmieji patyrė labai žiaurią sovietų policijos tardymo techniką.

Ir vokiečių okupacijos metu Lietuvos policija turėjo daug kruvinių aukų. Daug policijos pareigūnų žuvo nuo tuo laiku Lietuvoje siautusio sovietų partizanų ir nuo vokiečių žiauraus okupacinio režimo.

Chicagoje yra įsikūręs klubas "Krivulė" iš buv.

Lietuvos policijos pareigūnų, kurio tikslas yra šelpti į vargą patekusius buv. Lietuvos policijos pareigūnus.

Š. m. spalio mėn. 1 ir 2 d.d. Klubas "Krivulė" rengia buv. Lietuvos policijos šventės minėjimą. Spalio mėn. 1 d., 7 val. klubo "Krivulė" narių ir jų svečių pobūvis Cicero, šv. Antano parap. salėje. Pobūvyje pasikaitą skaitys buv. policijos pareigūnas skautininkas Bronius Kviklys. Meninę programą atliks Cicero lietuvių skautų Mindaugo draugovė.

Spalio mėn. 2 d., 12 val. Tėvų Jėzuitų koplyčioje bus atlaikytos pamaldos. Po pamaldų Jaunimo Centre įvyks iškilmingas šventės paminėjimas. Minėjime kalbės buv. Lietuvos Vid. Reikalų Min. teisininkas Rapolas Skipitis.

A. Janukaitis

JAU IR VĖL... DAINUOSIME!

Antrosios JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventės komiteto spaudos -- informacijos komisijos vadovas St. Daunys pirmąjį tos Komisijos posėdį sušaukė spalio 21 d. Balio Pakšto svetainėje. LB Chicago apygardos valdyba savo turėtajį spaudos -- informacijos biurą Lietuvos paviljono rengimo Chicago parodoje reikalams dabar "perleido" II Dainų Šventės komitetui. Bet tai tik pats Chicago gėris. Komisija bus plačiai praplėsta, kviečiant spaudos darbuotojus, esančius visuose kituose JAV ir Kanados miestuose. Pirmajame posėdyje dalyvavo: pats vadovas St. Daunys, jo pavaduotojas Jonas Vaičiūnas, Ant. Gintneris, Alb. Valentinas ir LB Chicago apygardos pirmininkas Jonas Jasaitis, kuris painformavo kas, kaip, kada ir kur.

Tai gi, pirmasis posėdis prasiėjo... Pirmiausiai atsisotijimu ir susikaupimu buvo pagerbti neseniai staiga mirusieji mūsų žinomi žurnalistai -- Dr. Jonas Pablėnas Chicagoje ir Antanas Pauliukonis Los Angeles.

Antrąją JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventę rengia JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenė. Abejų "kontinentų" susitarimu per LB Centro Valdybą

yra sudarytas tai šventei rengti komitetas. Jį sudaro šešiolika asmenų. Komitetas yra pasiskirstęs į dvi grupes: Vykdomoji Komiteta ir Plenumą. Abejų komitetų pirmininkas yra prel. Ignas Albavičius. Komiteto būstinė yra Chicagoje, teisingiau -- Cicero, III.

Repertuaro komisija jau darbe paskendusi nuo seniau. Pirmasis repertuaro sąsiuvinys jau yra išsiuntinėtas šventėje dalyvauti užsiregistruvusiems chorams. Buvo manyta šiai šventei turėti specialią kantatą, kurios parašymu buvo paskelbtas konkursas su 1.000 dolerių premija. Bet paaiškėjo, jog kantatos nebus. Todėl repertuaro komisija turėjo skubiai jos vietą užpildyti. Šiomis dienomis baigta spausdinti antrasis ir paskutinis repertuaro sąsiuvinys ir išsiunčiamas chorams. Tai buvo pats "juodžiausias darbas". Jį atliko mok. J. Kreivėnas, kuris dėl perdidelio ir entuziastingo "kultūrinio" bendradarbiavimo su "anapus" turėjo pasitraukti iš visų visuomeninių postų. Įteikdamas paskutinį repertuaro sąsiuvinį, jis pasakė: "Vyrai, dabar pasimatysime Dainų Šventėje."

Repertuarą išsiuntinėti chorams apsiėmė vienas žmogus

--LB Chicago apygardos valdybos narys St. Šiaučūnas. Tai irgi gana "juodas" darbas.

Dainų šventei buvo numatyta pasamdyti Chicago paežerėje jau baigiama įrengti naujoji didžiausioji ir moderniausia salė. Bet dabar dar negalima gauti užtikrinimo, nes kontraktus administracija pradės pasirašinėti tik šių metų pabaigoje. Jeigu nebus galima gauti šitos salės, tai šventė įvyks didžiajame Chicago Amphiteatre, kuris talpina keliolika tūkstančių žmonių ir turi modernius apšaldymo įrengimus.

Antroji Dainų Šventė įvyks 1961 m. liepos mėn. 1-2 dienomis.

Chorai, kurie dar nėra užsiregistravę dalyvauti dainų šventėje, kviečiami kuokubiliausai registruotis pas šventės komiteto vicepirmininką Vytautą Radžių, tokiu adresu: 7224 So. Rockwell St., Chicago 29, Ill.

Alb. V.

PHILADELPHIA

Išsteigė Nixonui remti sambūris

Daugelis Philadelphijos lietuvių, randančių, kad Nixonas yra tinkamesnis būti JAV prezidentu, rugsėjo 24 d. susirinkę į Lietuvių Banką, išsirinko komitetą rinkiminei akcijai prarasti. Į komitetą įėjo: A. Jurskis, J. Stiklorius, J. Augaitytė, M. Vaišnys, B. Raugas, J. Švedas ir B. Buivys. Visi likusieji, dalyvavę susirinkime, liko Nixono rėmėjais.

Iš susirinkime kilusių pasikalbėjimų susidarė išpuolis, kad nuo demokratų kandidato Kennedy, lietuvių labiausiai baido, tai būsimi jo bendradarbiai, kaip Stevenson, E. Roosevelt, Bowles ir kt. Nixonas, kaip aktyviai pasireiškęs antikomunistas Hisso byloje ir Maskvoje pasikalbėjimuose su Chruščiovu, lietuviams, besirūpinantiems Lietuvos išvadavimu, yra priimtinesnis.

Trumpai

Lapkričio 19 d. ruošiasi lietuvišką šeimą sukurti Vidai Vaikšnytė su inž. Vytautu Klemu.

J. Bakuckas, bedirbdamas, sunkiau susižeidė ir dabar gydosi namuose. Linkime greit pasveikti.

P. M.

Žalgirio mūšio minėjimas

Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" skyrius, spalio 2 d., sekmadienį, rengia 550 metų Žalgirio mūšio suakties minėjimą.

Tą dieną, 10:30 val. šv. Andriejaus parapijos bažnyčioje bus atlaikytos iškilmingos pamaldos, o 12 val. šv. Andriejaus parapijos salėje įvyks iškilmingas suakties minėjimas. Paskaitą skaitys Fordhamo universiteto profesorius p. Vassys. Vincas Šalčiūnas paskaitys ištraukas iš Henriko Senkevičiaus raštų "Kryžiuočiai" apie Žalgirio mūšį. Meninę dalį išpildys Philadelphia Tautinis Ansamblis, vadovaujamas Leono Kaulinio.

Philadelphia skyriaus ramovėnai maloniai kviečia visus Philadelphia lietuvių dalyvauti iškilmingose pamaldose ir minėjime.

A. I.

KERELIS BROS.

CONSTRUCTION CO.

STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.

ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.

REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

PASIKLAUSKITE SAVĘS SEKAMŲ KLAUSIMŲ

APIE FIRMĄ, Į KURIĄ KREIPSITĖS, PIRM NEGU SIŪSITE

DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firmą patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priėmimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėzes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyriu, priklausanti

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
WAlnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

390 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
ANdrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

174 Tilghman Street
ALLEN TOWN, PENNA.
Tel. HENlock 5-2069

979 So. Broad Street
TRENTON, N. J.
Tel. EXport 4-8085

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MArket 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TAShmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

202 Second Street
LAKEWOOD, New Jersey
Tel. FOxcroft 3-6621

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigų galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Numatoma, kad nuo šių metų liepos 1 d. dividendai bus pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Sveikinimai Dirvai 45 metų sukakties proga

Atšventėme 45 metų sukaktį. Ir džiaugiamės, kad ją mums padėjo atšvęsti labai daug skaitytojų. Vieni atsiuntė laikraščius skirtą materialinę paramą, kiti sveikinimus, tretį dalyvavo vykusiose iškilmėse. Džiaugiamės ir tomis organizacijomis, kurios mūsų neužmiršo ir taip pat į šventės iškilmingumą įsijungė.

Čia rasite glėbį sveikinimų. Clevelande vykusiose iškilmėse tegalėjom perskaityti tik vieną, atėjusį iš Lietuvos. Tat dabar, juos lygiai išgirs Clevelande ir tolimoj Australijoje gyvenantieji Dirvos skaitytojai.

Brangioji Dirva, 45 m. sukakties proga perduodu visų, vergais paverstų savo tėvynės darbininkų ir kolūkiečių linkėjimus ir troškimus. Plėskit okupanto kaukę, padėkit mums!

K. Audraitis,
Lietuva

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdyba, gerai suprasdama ir aukštai vertindama spaudos reikšmę, yra įsitikinusi, jog ji yra veiksnys galingesnis net už plieno žvangantį ginklą, nes spauda įkvepia tautai kovinumo dvasią, uždega laisvės troškimą, iškelia naujas idėjas, kovoja už jas ir stengiasi įgyvendinti.

Jei mes čia atvykę radom tiek daug kultūrinių lietuviškų cent-

ru, organizacijų ir tikrų patriotų lietuvių senųjų ateivių, tai vienas iš didžiausių nuopelnų tenka lietuviškai mūsų imigrantų spaudai, kurioje labai svarbų vaidmenį yra atlikusi ir DIRVA dabar švenčianti 45 metų sukaktį. Didelė pagarba priklauso pirmiesiems Dirvos steigėjams, leidėjams, redaktoriams ir bendradarbiams, kurių nepaprasto ryžto, pastangų ir pasiaukojimo dėka ji sulaukė šio gražaus jubiliejaus.

Sveikiname ir dabartinius Dirvos redaktorių ir visus darbuotojus, kurių pastangomis ji eina kartu su gyvenimu, modernėja ir plečia net gi jaunųjų skaitytojų šeimą.

Linkime Dirvai likti ir toliau savo Tėvynės reikalų ir jos,

po platų pasaulį išblaškytų vaikų, tautinės sargyboj.

Emilija Čekienė,
Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pirmin.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje nuoširdžiai sveikina Dirvą 45 metų sukakties proga.

Sveikindami Dirvą atsimeiname ilgus praėjusius metus ir tuos sunkumus, kuriuos Dirvai teko nugaleti. Beveik pusės šimto metų laikotarpyje, Dirva nepailso sėdi grūdą į tautos ir kultūros gyvybės dirvą ir žadinti tūkstančius lietuvių, kad jie liktų stiprūs ir ištikimi savo tautai. Dirva visada kėlė mūsų tautos reikalus ir už tai praskynė kelią į daugelio lietuvių širdis.

Dirvos atlikę tautinių ir kultūros darbų visumą trumpame sveikinimo žodyje sunku būtų suminėti bei įvertinti, bet tai savo laiku atliks mūsų tautos kultūros istorija.

Šiandien lietuviško laikraščio uždaviniai dar sunkesni, nes prieš akis turime likiminę kovą dėl Lietuvos laisvės.

Broliškosios ir patriotinės organizacijos vardu sveikiname Dirvą ir linkime dar ilgus metus našiai sėti ir brandinti taip brangų ir vertingą mūsų tautai lietuvių derlių ir nenuilstomai kovoti, kad tėvų žemei Lietuvai priartėtų laisvės diena.

Norėdami paremti Dirvos didžiuosius uždavinius, siunčiame su šiuo laišku čekį sumoje \$200,00, kaip SLA organizacijos brolišką paramą.

P. Dargis,
SLA Prezidentas
Dr. M. J. Vinikas,
Sekretorius

Apgailestaudamas asmeniškai negalįs šiandien dalyvauti su Jumis ir pasveikinti LST Korp! Neo-Lithuania vardu didžią lietuvių tvirtovę -- Dirvą, švenčiančią 45 metų našaus darbo sukaktį.

Jungiuos prie Jūsų visų, tos tvirtovės patvarių karių, džiaugsmo ir siunčiu geriausius linkėjimus ir toliau sėkmingai ugdyti Dirvą bei siekti per ją kiekvieną lietuvių, kur jis likimo nublokštas besirastų, ryškinti jam jo uždavinius, kelius bei tais keliais žengti geriausias darbo priemones!

Mečys Valiukėnas,
Korp! Neo-Lithuania Pirm.

Dirva ne tik tautininkijos balsas, bet visos tautos garsas. Niekur kitur taip nuoširdžiai nepabrėžiama lietuviškumo pirmenybė prieš visą kitą, kaip Dirvoje. Niekur kitur nėra to atsakomojo jautrumo Lietuvos reikalui, kaip Dirvoje. Ir niekur kitur negirdim tokio tikro, gryno patriotinio tono, kokį duoda Dirva.

Todėl Dirva mums gera, graži ir miela!

Šio šventę siunčiu nuoširdžiausius sveikinimus buvusiam ištvermingam redaktoriui Kaziiui Karpiui, dabartiniam dinamiskam redaktoriui Biliui Gaidžiūnui, tauriam Dirvos mecenatui Juozui Bačiūnui ir visiems buvusiems ir dabartiniams Dirvos bendradarbiams, kurie auکوjo rūpestį, darbą ir pinigą ir visa tai dėjo į tą lietuvišką DIRVĄ, kad augtų gražus derlius visai lietuvių tautai, Lietuvai.

Antanas Diržys
Korp! Neo-Lithuania Filisterių vardu

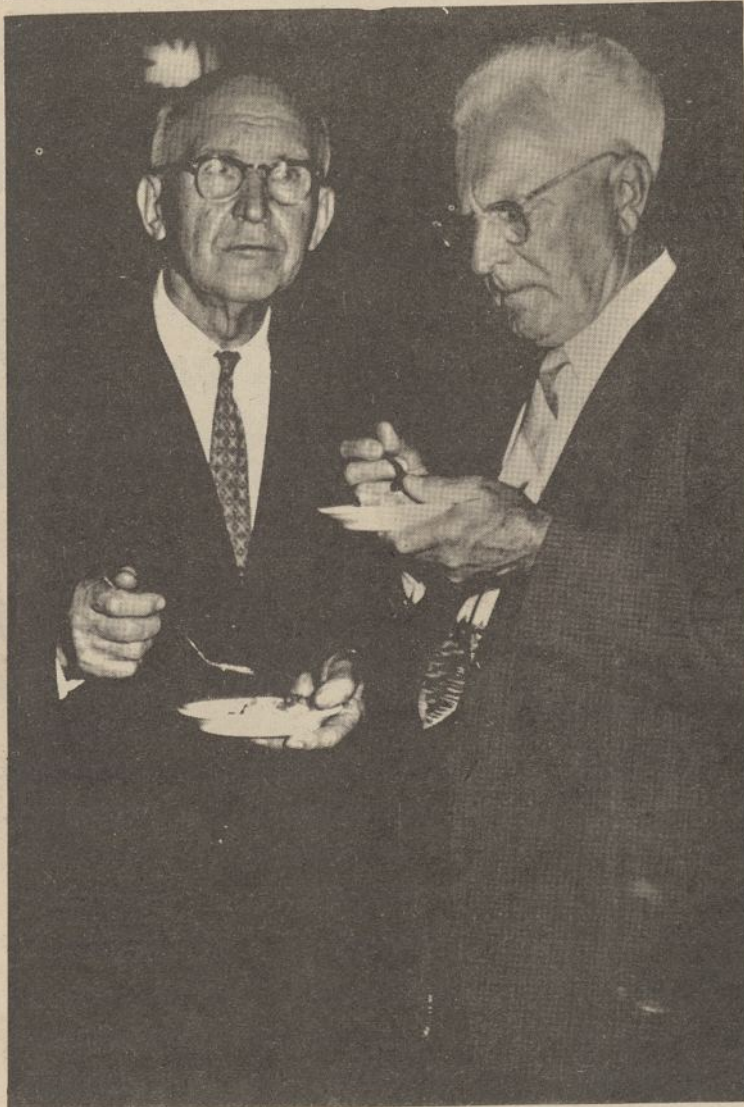
Man labai džiugu ir kartu malonu pasveikinti Jus, "Dirvos" 45 metų gyvavimo sukakties proga.

Džiaugiuosi todėl, kad "Dirva" matomai žengia pirmyn, gerėdama savo turiniu ir savo dažnesniu apsilankymu skaitytojų namuose.

Nuoširdžiai linkiu Jums ir toliau tęsti bei plėsti taip sunkų lietuvių darbą. Tikiuosi, kad sulaukus 50 metų gyvavimo jubiliejų, "Dirva" jau bus dienraščiu.

Prašau priimti čia siunčiamą kuklią dovaną Jūsų darbams paremti. Esu labai dėkingas už Jūsų taip svarbų kooperavimą su lietuvišką radijo programų vedėjais, ypačiai su mano vadovaujamos "Lietuvos Atsiminimų" Radijo Valandos New York'e štabu.

Jokubas J. Stukas,
Direktorius

Dirvos sukaturių iškilmių metu du vyresniosios kartos veikėjai ir 45 metus Dirvą skaitantieji -- J. Misčikas ir A. Šimkūnas vaišinas.

V. Pliodžinsko nuotrauka

Mielas kolega,

45 metų sukakties proga savo vyresniajai seseriai "Dirvai" geriausius linkėjimus bei sveikinimus siunčia "Tėviškės Žiburiai".

Mes džiaugiamės, kad mūsų vyresnioji sesuo ir rimto amželio sulaukusi, nesensta, bet vis dar jaunėja ir klesti. Sėkmės tolimiesniuose keliuose!

A. Šapoka,
Tėviškės Žiburių Redaktorius

Priimkite mūsų nuoširdžius sveikinimus DIRVOS 45 metų sukakties proga,

A. J. Kaulėnas,
Laisvosios Lietuvos Kolegijos vardu

Dėkodamas už kvietimą dalyvauti 45 metų "Dirvos" sukaturių iškilmėse, nuoširdžiai sveikinu sukurto linkiu ir linkiu visokeriopos sėkmės.

Sveikindamas, turiu mintį, kad mums, spaudos žmonėms, reikia savo plunksnų smagalių aštrumą teikti į visiems vieną svarbiausią tikslą -- vieningą kovą už Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybę. Toks telkimas visus mus suves į vienybę, kuriai mus įpareigoja Tautos Himnas ir bendrojo didžiojo tikslo siekimas, nes didžiausioji galybė didžiausioje vienybėje.

Sukaturviniai sveikinimai "Dirvos" Redaktoriams ir redaktiniam kolektyvui!

Jonas Kardelis,
"Nepriklausomos Lietuvos" red.

Mūsų mielą sukurtovininkę Dirvą, minint 45 metų našaus darbo sukaktį, nuoširdžiai sveikiname ir kartu su visa gausia skaitytojų šeima džiaugiamės, kad jos sėjamas lietuviškas grūdas tvirtai kerojasi teikdamas lietuviui dvasinės stiprybės kovoje už laisvą ir Nepriklausomą mūsų Tautos rytojų.

Ilgiausių metų Dirvai!

Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto Skyrius

Tu pražydai, kaip gražiausia lietuviška gėlė, nors ir svetimoje žemėje, bet laistoma lietuviškomis rankomis ir maitinama lietuviškomis mintimis. Tavo puslapiai nuo pradžios iki galo vien tik šaukte šaukia: "Dirbkim, krutėkim vardan tos Lietuvos".

O kiek mūsų jaunajai kartai ten žeriate gintarų, kad tais keliais, kuriais ėjo mūsų didvyriai, mūsų kovotojai dėl savo Tautos laisvės, garbės ir gėrovės, Jūsų pasirinktas kelias yra kilnus, didingas ir šventas.

Tad Jūsų 45 metų sukakties proga linkime žengti tik pirmyn,

vyje, davus apstų derlių. Lietuvos nepriklausomybės laikotarpyje ji gaivino ir palaikė lietuvių dvasią tarp tautiečių ateivių, sudarė jungtį su gimtine.

Po pastarojo karo Lietuvos okupacija ir politinės emigracijos banga iškėlė visą kompleksą naujų problemų. "Dirva" jas įžvalgiai ir su atsakingumu gvildena, nesibaidydama kelti balso prieš rutiną ir sustabarėjimą.

"Dirvos" vadovai parodė ryžtingą iniciatyvą, o skaitytojai jos supratimą ir paramą, kurių dėka dabar turime tris kartus savaitėje išeinantį laikraštį. Tat įgalina plačiau ir giliau liesti mūsų specifines problemas.

Sukakties proga nuoširdžiai linkime "Dirvai" tarpti ir klestėti, gaivinti čia tautiečių ryžtą ir ištvermę ir sėkmingai telkti jų jėgas kietai Lietuvos vadovimo kovai tai apvainikuojant pergale.

ALT S-gos East Chicagos skyrius

Sveikiname 45 metų sukakties proga, kartu džiaugiamės pasiektais laimėjimais, linkime ir toliau tobulėti, ir puoselėti tautinės minties idealogiją.

Tautinės Sąjungos St. Louis skyrius

A.L. Tautinė S-ga, Chicagos skyrius, labai džiaugiasi per 45 m. Dirvos nuveiktais darbais. Ypačiai paskutiniojo meto dideliais laimėjimais ir siųsdama gražiausius sveikinimus, linki, kad ir ateity nenuilstamai puoselėtų tautišką mintį ir pagelbėtų išlikti gerai patriotais lietuviams.

P. Vėbra,
pirmininkas

Asmeniškai negalėdami dalyvauti iškilmingame Dirvos 45 metų sukakties minėjime, savo mintimis jungiamės su visais tautinės minties bičiuliais, šį įvykį mininčiais, ir kartu su visais džiaugiamės Dirvos gražia pažanga bei laimėjimais kėnčiančios tautos labui.

Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos suderintomis pastangomis Dirva iškilio į pirmąjį lietuvių laikraštį. Tokios gražios visu bendro darbo išdavos kelia mumyse gilų džiaugsmą ir įkvepia tolimesnei veiklai.

Nuoširdžiai sveikiname Dirvą, jos redakciją, bendradarbius, Viltį ir visus kuo nors prisidėjusius prie šio laikraščio leidimo ir tobulėjimo su geriausiais linkėjimais ateičiai.

Balys Vyliadas,
Tautinės Sąjungos Elizabetho sk. pirm.

Sveikindamas Dirvą jos 45 metų sukakties proga linki jai ir toliau neprarasti savito tautinio kelio, budėti ir siekti teriojamai ir naikinamai lietuvių tautai laisvo ir nepriklausomo gyvenimo.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Baltimorės skyrius

VYRAI IR MOTERYS,
PAGALVOKIT!

Nepageidaujama sveičiui-- Chruščiovui atsiradus New York'e, Jungtinių Tautų posėdyje, kaip Naujienos, o vėliau ir komunistiniai laikraščiai, leidžiami lietuvių kalba -- Vilnis ir Laisvė, pasigardžiuodami pranešė, iš Chicago pas Chruščiovą taip pat išvažiavo delegacija: P. Leonas su dukterim ir dar keturi lietuvių, Esą, jie nuvažiuo Chruščiovo prašyti, kad į JAV išleistų jų artimuosius, Leonai nori atsivežti Stasį Bikulčių, Leonaitės sužadėtinį, o kiti savo artimuosius gimines.

Toks keliavimas pas Chruščiovą pasigarsinimas net per kelis laikraščius, kada pats Chruščiovas čia visiškai nepageidaujamas, atsiduoda labai blogu kvapu. Ir net didelis netaktas prieš JAV valdžią, kuri čia mus įsileido, davė pilną laisvės globą ir įsikūrimo galimybes. Tuo aš nenoriu pasakyti, kad nevalia rūpintis savaisiais ir juos iš vergijos nagų ištraukti, bet reikia žinoti kada ir kur tai daryti. O jau garsintis ir tuo pačiu tais savo keistais žygiais kitiems per nosį braukti, visiškai nedera.

Simas Antanaitis,
N.Y.

RUBLINĖS ŽURNALISTIKOS
KVAPAS...

Vienybės reporteris Vl. Bakūnas iš Los Angeles, minėto laikraščio 34 nr. 2 psl. (š. m. rugp. 26 d.), kaip jau nekartą, išskoneiškė keletą mūsų tautai garbingų asmenų, triumfuoją, kad Liet. Bendr. Namai jau, esą, galutinai nupirkti (tik įmokėta, R.S.) ir š. m. spalio 8 d. perėis Kalifornijos Lietuvių Bendruomenės nuosavybėn, o Liet. Tautinė S-ga vis dar tebeorganizuojanti savų namų įsigijimą (ne savi L.T. S-gos Namai,

bet -- visų lietuvių dalininkų, įmokėjusių po 100 dol. įnašo, R.S.)

Apie "nupirktų" namų charakteristiką bei jų tinkamumą visuomenei reporteris neužsimena, bet toliau rašo, kad tą namų pirkėjai šiomis dienomis jau išsinuomavę Baces Hall salę Naujų - 1961 - metų sutikimo baliui ir užsakę St. Nicols salę užgavėnių baliui (1961, II, 11 d.). Iš to aiškėja: arba "nupirktų" namų salė perdidelė tokiems baliams, arba permaža. Bet faktas, kad vienu ar kitu atveju viešiesiems parengimams netinkama, jeigu jau visticke reikia nuomotai svetimas sales ("Nupirkti") sumontuota iš 4 garažų. Tai gal ir scenos nėra? R.S.)

Perskaičius tokius reporterio davinius, visiems aišku, kodėl prof. M. Biržiška "nusiuko", neduodamas panaudoti savo pavarde po bendruomeninkų atsišaukimu pirkti akcijas "nupirktiems" namams. Tačiau, vis dar pasilieka visiems neaišku, kodėl pats Vienybės reporteris Bakūnas, nusiukęs nuo Liet. Tautinės S-gos, savo tulžies skysti nu rašinėja pagiežos pilnus reportažus prieš tokius žmones, kurie Nepriklausomos Lietuvos laikais jį patį rėmė ir globojo gerai apmokamom tarnybom Klaipėdoje. Nejaugi tokiais rašinėliais per Vienybę jis dabar daugiau uždirba?..

Rimas Skaidrys,
Santa Monica

MIKŲ BALTARAGIŲ
JUNGTINIS TAUTAS

Ar nereikėtų Mikną Baltaragių pasiųsti į Jungtines Tautas, kad jis bent iš šalies stebėtų visus kursantus, susirinkusius į "Sunday School didžiųjų kursų", kuriuos neperseinausiai atidarė Prezidentas Eisenhoweris. Manau kad jis ten turėtų gražaus darbo.

P. Bulké,
Hamilton

ALL SAVINGS
DEPOSITED THROUGH
October 15th

Earn **4%**
Current Rate

FROM
October 1st!

SAVE SAFELY

AT THREE
CONVENIENT LOCATIONS...

Save by Mail...

POSTAGE PAID BOTH WAYS

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

INSURED
UP TO \$10,000.
FEDERAL SAVINGS AND LOAN
SAFETY OF YOUR SAVINGS
INSURANCE CORPORATION

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

SVEKINIMAI...

DIRVOS 45 metų sukakties proga, mes, Waterburio miesto ir apylinkės tautiškai nusiteikusi lietuvių visuomenės dalis--skaičiuojant ir rėmėjai, sveikiname jos steigėjus, redaktorius ir bendradarbius, linkėdami sveikatos, sėkmės ir išvermės šiame sunkiame spaudo darbe.

Mes, viltininkai, visuomet paremsim Jūsų pastangas ir stovėsime greta.

Su geriausiais linkėjimais
ALT S-gos Waterburio skyrius
L. Šeštokaits, pirmininkas
M. Kleinaitis, sekretorius

*

ALTS Detroito Skyrius sveikina "DIRVĄ" 45 metų sukakties proga ir linki daug sėkmės tautiškos minties ugdyme lietuvių išeivijos tarpe.

Jonas Gaižutis, pirmininkas
Vincas Vaičiūnas, sekretorius

*

Nuoširdžiai sveikiname DIRVĄ jos našaus darbo sukakties proga ir kartu linkime jai ir jos puoselėtojams geriausios sėkmės ateityje.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Wisconsin skyriaus vardu
P. Petrušaitis, pirmininkas.

*

Lietuvių Bendruomenės I ir II Clevelando Apylinkės sveikina "Dirvą" 45 metų lietuviškos spaudos darbe.

Linkime ir ateities metuose sėkmingai skiepyti ir ugdyti mūsų tautinius ir valstybinius siekimus mūsų tėvynės Lietuvos laisvinimo bare.

Apylinkių Valdybos

*

Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovė" Centro Valdyba nuoširdžiai sveikina Redakcijos ir Administracijos Kolektivą, Dirvos 45 metų sukakties proga.

Dirva per savo gyvavimo laikotarpį gražiai atstovavo lietuvių patriotišką ir Lietuvos valstybinius reikalus.

Pastaraisiais metais, sumoderninus spausdinimo techniką, Dirva pasidarė ne tik savo turiniu, bet ir išvaizda, dar patrauklesnė ir įdomesnė.

Linkime ir toliau Dirvai sėkmingai žengti lietuviškojo kelių, tobulėti ir klestėti.

A. Rėklaitis, Sekretorius

*

Minint 45 metų sėkmingo gyvavimo sukaktį nepaprastai malonu ir džiugu Dirvą sveikinti ir linkėti ilgaisiu metų.

Per 45 metus Dirva be mažiausio svyravimo išlaikė savo tautinę ideologiją, žadino tėvynės meilę, kultūrinio tautiškumą ir siejo lietuvių tautą su dideliu dėkingumu ir aukšta pagarba už jo taip

svarbius nuopelnus lietuvių tautai.

Ši sukaktis yra be galo reikšminga dar tuo kad Dirva iš savitraščio pajėgė tapti tris kartus per savaitę. Tai didis ir neginčijamas dabartinės vadovybės nuopelnas, kuris džiugina savo skaitytojų ir rėmėjų širdis. Šia vadovybę ypatingai sveikiname dar ir dėl to, kad ji sėkmingai pajėgdama Dirvą leisti tris kartus per savaitę, eina pažangos keliu, -- techniškai vis gerindama laikraštį ir turiniu tobulindama, kas daro jį dar įdomesniu ir labiau mėgiu.

Ilgiausių metų gerb. Kaziui Karpiui ir geriausių sekmių dabartinei Dirvos vadovybei.

Dr. Steponas Biežis, Chicago

*

Negalėdama asmeniškai dalyvauti Dirvos 45 metų sukakties iškilmėse, siunčiu Pačiam, Vilniaus draugijai, kitiems redaktoriams, visiems bendradarbiams, o taip pat visai Dirvos skaitytojų šeimai savo nuoširdžiausius sveikintimus ir linkėjimus.

Bėgdami per gyvenamąją laiką, mes nespėjame pastebėti, kad laikraščio amžiaus 45 metai lietuvių spaudos istorijoje yra didelis ir reikšmingas įvykis. Berods, tik Amerikoje lietuviškoji spauda gali tokias sukaktis minėti, nes gyvoji Lietuva dar nesulaukė dienos, kada ir ten laisvas bei nepriklausomas lietuvių laikraštis galėtų tokiom sukaktim didžiulius ir džiaugtis.

Dirva yra laukas gajai sėklai berti. Lietuvių tautiniai reikalai ir idealai, pati lietuvių ir ypač lietuvių kultūros ugdymo rūpesčiai tegu būna ta gerai atsisijota sėkla, tegu visa tai ilgus metus stipriai ir patvariai spindi iš Dirvos puslapių!

Sunkiam kovų kely į lietuvių tautos laisvę ir nepriklausomybę -- nuoširdžiai linkiu Dirvai išvermės, drąsos, ryžto ir visokių pasiekimų.

Jungdamas gražiausius sveikintimus Pačiam asmeniškai, reiškiu pagarbą.

Stasys Santvaras, Boston

*

Gerbiu redaktorius ir visus bendradarbius -- Jubilėjaus ir 45 metų sukakties proga širdingai sveikinu ir linkiu geriausios sėkmės!

Juzė Augaitytė, Philadelphia

*

45 metai Dirvos amžius nei jaunas nei senas, o spauda visada brandi stipri, galinga.

Gyvenamasai mūsų tautos laikotarpis kovoje dėl išlikimo ir valstybės atstatymo yra sunkiausias, bet kada buvęs istorijos bėgyje. Spauda šioje kovoje -- lemtingas ginklas. Linkiu, kad Dirva atneštų gausiausių vaisių dėl Lietuvos laisvės atgavimo.

J. Raultys, Boston

*

Tegyvuoją Dirva dar 450 metų! Su gausybėmis visokių linkėjimų ir palaiminimų.

Albinas Valentinas, Chicago

Kuršių marios, kuriose plačiai išsiliesia Nemuno upyno vandenys, subėgė iš visų mūsų gimtojo krašto kampelių.

LEGENDARINĖ NERINGOS ŠALIS

Nedidelis mūsų gimtasis kraštas -- Lietuva, tačiau kokia įvairi ir nuostabi graži jos gamta! Per visą Pietryčių Lietuvą tęsiasi ežeringų -- kalvotų aukštumų juosta. Tūkstančiai ežerų, ežerėlių, išbarstytų tarpukalviuose, kloniuose ir žemumose tarp kvapių pušynų, margaspalių pievų ir arimų, savo tyrme vandenys atspindi švelnią Lietuvos dangaus žydrynę. Nesuskaičiuojami upeliai čia lenda į jūrą, šventąją, Nerį, Nemuną. Kuria kryptimi bekeliautum, prieš akis atsiveria vis nauji, vienas už kitą įdomesni ir patrauklesni gamtovaizdžiai. O kas iš mūsų nežino apie Dainavos šalies grožį! Kokie artimi širdžiai Merkių, Ulos, Skroblo, Katros kraštai. Čepkelių raistas, Marcinkonių -- Druskininkų smėlingi šilai! Neužmirštami senosios Rūdninkų girios pušynai, apgaubti legendų, turi garbingą istorinę praeitį. Nenuobodžios akiai ir Nevėžio, Šešupės, Lėvens derlingosios lygumos, balti beržynėliai, žaliosios lankos ir platus arimai. O kiek puikių vaizdų

mums teikia Žemaičių aukštuma, skardingos Nemuno ir Nerios pakrantės.

Tačiau ši kartą pakeliuokime kartu su Nemuno vandenimis toliau į vakarus, prie gintaringų Baltijos krantų. Mūsų kelionės tikslas -- legendarinės Neringos šalis -- Kuršių nerija ir marios, šis mažytis, skaidrus tarsi gintaras mūsų krašto gabalėlis.

Toi vakaruose, kur kasdien baigiasi diena, kur saulė pasineria į Baltijos bangas, tįso plonutis sausumos rėžis -- Kuršių nerija. Už jos, atitvertos nuo atviros jūros bangų, raibuluoja Kuršių marios, kuriose plačiai išsiliesia Nemuno upyno vandenys, subėgė iš visų mūsų gimtojo krašto kampelių. Kuršių nerija ir marios -- dvi seserys. Jos gimė ir augo kartu, todėl ir mes jų neišskirkime.

Kuršių nerija -- tai ilgas, bet siauras smėlio pusiasalis, savo šaknimis įaugęs į Sambijos pusiasalio krantus, o ties Klaipėda atskirtas nuo sausumos vos pusės kilometro pločio sąsiauriu. Čia susitinka Baltijos ir Kuršių marių vandenys. Čia baigiasi sausuma, ir prasideda jūros platybės. Kuršių nerijos ilgis -- apie 97 km. Jos plotis įvairus: siauriausioje vietoje ties Šarkuva, nerija teturi vos 400 metrų. Užlipęs ant smėlio kauburio, stebiesi, kokia siaura smėlio juosta teskria abu vandens plotus -- galingąją Baltiją ir marias. Kuršių nerija platesnė ten, kur nuo jos į marias išsikiša ilgesni pusiasaliai, vadinami ragais. Antai prie Rasytės, Nidos ir Pervalo

kos nerija plačiausia, o ties Bulvikio ragu ji turi net 3,8 km. Kuršių nerija primena piaušų, ašmenimis atsuktą vakarus. Vakarinė nerijos pusė -- pajūris -- įgaubta, bet lygi, o rytinė -- karpyta įlankų ir ragų. Plaukdam marioomis iš pietų, matome Rasytės, Grobšto, Bulvikio ir Birštvino ragus. Vaizdingiausias iš jų yra dviejų kilometrų ilgu Grobšto ragas, kyšas į pietus nuo Nidos. Tarp nerijos ragų telkšo gilesnės įlankos.

Pirmą kartą Kuršių nerijos vardas -- "Neris" -- rašytiniuose dokumentuose minimas XIII šimtmečio "Nerija" yra seniausias šio smėlio pusiasalio vardas (žodis "nerija", panašiai kaip "Neris", "Narutis", yra kilęs iš bendros šaknies ir sietinas su žodžiais "nerti", "nirti"). Vėliau norinti pabrėžti nerijos ir marių priklausomumą Kuršiui (Kurliandijai), ją imta vadinti Kuršių nerija, marios -- Kuršių marios. Vokiečiai iš "nerijos" XV amžiuje pasidarė "Nerungą", "Neringą", o XX amžiaus pradžioje lietuvių literatūroje paplito iš vokiečių iškreiptos pirminės lyties pasiskolintas žodis "Neringa". "Nerija" -- seniausias ir tikrai lietuviškas pusiasalio pavadinimas buvo užmirštas. Marių žvejai neriją vadinavo "užmariu" arba "kopomis".

Kuršių nerija ir Kuršių marios gimė vienu metu -- maždaug prieš penkis tūkstančius metų. Tais laikais Lietuvos pajūris atrodė visai kitaip; dabartinės Baltijos vietoje telkšojo šiltesnė ir druskingesnė Litorinos jūra. Litorinos jūros kranto linija tęsėsi nerijos pietinės dalies krantais per Nidą į Ventės ragą, o nuo

čia, išrietus lanką ties Priekule, krito dabartinio Klaipėdos miesto teritoriją. Šiaurinėje Kuršių nerijos ir marių vietoje anuomet tyvuliavo didžiulė jūros įlanka.

Šiandieninių Kuršių marių pietuose tuo metu būta kelių pajūrinio pratekamųjų ežerų. Išilgai Litorinos jūros kranto srovės ir bangos nešė nuo Sambijos pusiasalio daugybę smėlio. Jis palaipsniui kaupėsi jūros dugne, kol pagaliau iš jūros išnirio pusiasalis -- ragas. Ilgainiui, slūgstant jūrai, šis ragas -- nerijos užuomazga -- ėmė sparčiai ilgėti ir netrukus atitvėrė buvusią įlanką nuo Litorinos jūros. Vėliau, įlankai susijungus supietuose telkšojusiais ežerais, susikūrė dabartinės Kuršių marios. Vėjas supustė Kuršių nerijoje aukštas kopas, kurios ilgainiui apaugo mišku. Čia įsikurdino akmens amžiaus žmonės, kuriuos viliojo žuvis ir žvėrių gausumas, vandens kelias ir gintaras. Naujajame akmens amžiuje ir prasideda Lietuvos gintaro rinkimo bei prekybos istorija.

Kuršių nerijos ir marių geografinė padėtis, gamtos turtai nuo seno viliojo užsienio pirklius ir įvairius grobikus -- užkariautojus. VIII - X amžiais nerijos pakrantėse dažnai linojavosi vikingų laivai. Kartą -- kitą jie atvykdavo čia kaip svečiai ir pirkkliai -- vaizdūnai, tačiau dažniausiai -- kaip plėšikai ir užkariautojai. Tai tie patys "barzdoti vyrai iš už marių", kurie, anot liaudies dainų, trypdavę mūsų sesučių rūtų darželius... Tačiau nei auksu, nei ugnimi ar kalaviju jie nepajėgė aplėšti Baltijos krantų nuo Nemuno šalies! Karingųjų vikingų "žygius" toliau tęsė kryžiuočiai ir kalavijuočių ordina. Dengdamiesi apgaulinga krikščionybės ir kultūros skeldimo pagonių tarpe skraiste, jie ėmė terioti lietuvių žemes, palikdami už savęs ugnies pašvaistes, lavonus ir kraują. Ilgai ir narsiai kovojo už laisvę prūsai ir kuršiai, tačiau atsilaukty prieši galingsnį priešą neįstengė. Ordinas palaipsniui užgrobė visą Lietuvos pajūrį, kuris ilgus šimtmečius išbuvo vokiečių kolonizatorių prispaudoje. Tačiau kryžiuočiai retai kada jautėsi čia ramūs. Lietuviai ir prūsai ne kartą yra dūmais ir pelenais pavertę ordino piliis, miestus. Ilgai dar prūsų šalyje ruseno Herkaus Manto sukurstytos keršto ir išsivadavimo ugnys! Kuršių nerijos smėlynais traukdavo prieš kryžiuočius lietuvių kariuomenė. Jos keliu tremėsi ir ordino riterių kariuomenės, ruošdamos išpuolius prieš Lietuvą. XIV amžiuje ordinas, gindamas nuo lietuvių, pasistatydino prie Pilkopos pilį. Kažkur marių dugne, prie Ventės rago, tūno ir senovės lietuvių tvirtovės griuvėsiai...

Amžiams slenkant daug kraujo ir ašarų išlieję, daug kančių yra patyrę Kuršių nerijos ir marių gyventojai. Juos siaubė ne tik dažni karai, bet ir įvairios ligos, maro antplūdžiai.

(Bus daugiau)

BOSTON

Latviai kviečia į jų rašytojo pagerbimą

Baltų Sąjungos Bostono skyrius šių metų spalio mėn. 9-tą dieną, 3 val. p. p. International Instituto patalpose -- 190 Beacon St., rengia garsaus latvių patriarcho, rašytojo ir tautosakos rinkėjo KRISJANIS BARON'S 125-kių metų gimtadienio sukaktį.

Krisjanis Baron's gimė 1835 metais, mirė 1923 m., tai buvo vienas iš didžiausių tautosakos renkėjų ne tik latvių, bet ir pasaulinėje šeimoje.

Jis išleido šešis toms pavadinus "Latvju Dainas" ir tris tomu "Latvju Enciklopedija". Tai yra retas vieno žmogaus darbas.

Prelegentu yra pakviestas prof. Ojars Kratins, kuris šiuo metu dirba Harvard Universitete, Bostone.

Meninę programos dalį atliks solistė Marija Lambergas (sopranas) ir pianistė Mara Efferts.

Bostono lietuviai yra kviečiami gausiai dalyvauti.

Tai ne Sahara ar Nevados dykuma, bet vėjo pustomos Nerijos kopos.

PASINAUDOKITE PLAČIAI ŽINOMOS IR GERAI UŽSIREKOMENDAVUSIOS FIRMOS, SIUNČIANČIOS SIUNTINIUS Į SSSR IR LIETUVĄ, PATARNAVIMU.

PACKAGE EXPRESS and Travel Agency, Inc.

(Licensed by USSR)

Brooklyn, N. Y. 1530 Bedford Avenue, Tel.: IN 7-6465 ir IN 7-7272;

Newark, N. J. -- 312 Market Street, Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681; Bowling Green 9-6992.

• Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. • Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose. • Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. • Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%.

Ištaigos ir skyriaus atidaryti kasdien nuo 9 ryto iki 6 val. vak., šeštad. ir sekm. nuo 9 val. ryto iki 4 val. vakaro.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
OREgon 4-1540

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUNKirk 5-6550

11601 Jos. Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

126 Tilghman St.
ALLENTOWN, PA.
Tel. HEmlock 5-0415

832 North 7th Street
PHILADELPHIA 23, PA.
WAlnut 3-1747

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILLINOIS
HUMboldt 6-2818

643-47 Albany Avenue
HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-3164

397A West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Tel. ANDrew 8-2718

109 Burnet Park Drive
SYRACUSE, N. Y.
Tel. GR 8-8435

2240 Professor
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. SU 1-1164

46 Whitehead Avenue,
SOUTH RIVER, N. J.
Tel. CLIFFord 7-6320

1900 Fleet St.
BALTIMORE 31, MD.
Tel. DICKens 2-4240

Norėdami daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogų.

Toronte susirinkę skautų vadai įvertina atliktus darbus

Skautų vadijos sueiga — arbatėlė, kurioje dalyvavo kelios dešimtys įvairaus patyrimo laipsnio ir amžiaus vadovų, įvyko Prisikėlimo parapijos patalpose rugsėjo 17 d. Ši data buvo pramatyta gana anksti, dar liepos

mėnesio pradžioj, skautų stovykloje prie Dehli.

Tikslas šio jaukaus paruošimo, jei nesuklysiu, buvo apvainikavimas atliktų didžiųjų vasaros darbų ir antra — ateities veiklos perspektyvos.

Pirmoj eilėj buvo padaryta apžvalga suruoštos skautų stovyklos prie Dehli. Tuntininkas V. Skrinškas, kuris ėjo stovyklos viršininko pareigas, smulkiai nupasakojo stovyklos eigą ir padėkojo visiems geriešiams talkininkams už rūpestingai atliktą darbą, čia pat padarė kai kurių pastabų, kurios turėtų būti vengtinios ateityje.

Skautams F. Mockus patiekė stovyklos pajamų — išlaidų apyskaitą. Išlaidos neviršijo pajamas, kurių turėta virš 2000 dolerių. Susidarys likutis — 103 doleriai numatyta kai kurių

priemonių įsigijimui panaudoti.

Tuntininkė D. Keršienė supažindino su Sveikatos Departamento reikalavimais stovykloms.

Hamiltono skaučių tuntininkė R. Bagdonienė, mokyt. L. Virbickaitė, Paulionis ir kiti palietė visą eilę skautišką veiklą liečiančių klausimų, nesibijodami pakritikuoti ir pasakyti atvirą žodį snaudžiantiems.

Po išsikalbėjimo įvairiais organizaciniais reikalais, buvo parodytas filmas iš šių metų Tėvų Pranciškonų vasarvietėje berniukų ir mergaičių stovyklos. Filmas gana ilgas, truko apie 20 minučių. Filme vaizdžiai buvo

pe Kastytį Batūrą, tikrai gražiai pagrodomas akordeonu keletą lietuviškų liaudies melodijų susilaukė visų dalyvavusių nuoširdaus įvertinimo.

* * *

Sekmadienį, rugsėjo 18 d. buvo iškilmingai paminėta Lietuvos, Latvijos ir Estijos skaučių 50 metų veiklos sukaktis. Minėjimas įvyko Prisikėlimo parapijos pagrindinėje salėje. Įnešus trijų Pabaltės tautų vėliavas ir sugiedojus himną, buvo pasakyta keletas kal-

KAIRĖJĖ: Praeitą sekmadienį Clevelande, naujosios parapijos mokyklos salėje, įvyko L.R. K. Moterų Sąjungos 36 kuopos 30 metų sukakties minėjimas ir iškilmingi pietūs. Ta pačia proga buvo paminėta ir naujosios parapijos įsteigimo 30 metų sukaktis. Nuotraukoje dalis svečių: Sulgienė, Mikėlionienė, Garnienė, kun. Goldikovskis, kuopos pirm. O. Jušdienė, klebonas kun. Angelaitis, Greičienė, Kuncaitienė, Grigonienė, Keston, Mieliauskienė ir kt. V. Pliodžinsko nuotrauka

bų, kuriose nušvietė skaučių penkiasdešimties metų veiklą Pabaltijy. Iškilmingas minėjimas baigtas šių tautų himnais.

Po pertraukos buvo išpildyta meninė programa.

Ta pačia proga, buvo suruošta šių trijų tautų skaučių rankdarbių parodėlė. Buvo išstatyta: tautiniai rūbai, juostos, staltiesės, neriniai, įvairūs pagalvėliai, takeliai, albumai, spausdinti leidiniai, gintaro karoliai lėlės ir daugelis kitų dalykelių, kurių čia visų neįmanoma suminėti.

Parodėlė nors ir paskubomis suruošta ir specialiai skirtų patalpų neturėjo, tačiau kad ir kuklus jos parengimas yra pagirtinas ir sveikintinas.

P. B.

Skautės Nijolė ir Irena neša Šatrijos tunto ir Lietuvos vėliavas. S. Dabkaus nuotrauka

Skautų vadijos sueigoje Toronte prie vaišių stalo buvo aptarti skautišką veiklą liečiantieji klausimai. Iš kairės: Dirvos red. P. Bastys, tuntininkas V. Skrinškas, Tėvas Paulius, Hamiltono sk. tuntininkė R. Bagdonienė, Toronto sk. tuntininkė D. Keršienė, S. Dabkaus nuotrauka

Skautų vadijos sueigoje Toronte prie vaišių stalo. Iš kairės: Gr. Skirgailaitė, K. Batūra, R. Bleizgytė ir kt. S. Dabkaus nuotrauka

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTĖJA
SIŪSK DRABUŽIŲ DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR
GIMINĖMS! SIŪSK DABAR -- SIŪSK PER

Cosmos Parcels Express Corp.

Licensed by Intourist

Kiekvienas siuntinys apdraustas. Pristatymas garantuotas, Gavėjas nieko nemoka.

Visuose mūsų skyriuose yra rudens ir žiemos reikalams didelis pasirinkimas daiktų žemomis kainomis.

Aplankykite mūsų jums artimiausį skyrį, kur gausite visas informacijas.

NEW YORK 3, N.Y., 39 - 2nd Avenue -- Tel: AL 4-5456
BROOKLYN 7, N.Y., 600 Sutter Avenue -- Tel: DI 5-8808
LAKEWOOD, N.J., 126 - 4th Street -- Tel: FO 3-8569
PATERSON 1, N.J., 99 Main Street -- Tel: MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel: LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson Street Tel: HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury Street -- Tel: SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 9350 Jos. Campan -- Tel: TR 3-1666
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th Street -- Tel: TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Avenue-- Tel: BR 8-6966
SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter Street -- Tel: FI 6-1571
NEWARK 3, N.J., 428 Springfield Avenue -- Tel: BI 3-1797
PHILADELPHIA 41, Pa., 4925 Old York Rd. -- Tel: DA 4-4401
SPRINGFIELD, Mass., 1716 Main Street -- Tel: RE 2-7163
WATERBURY, Conn., 6 John Street -- Tel: PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave., N.W. -- Tel: -- GL 8-2006

PASSAIC, N.J., 211 Monroe Street -- Tel: PR 3-0979
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Avenue, -- Tel: VI 1-5355
VINELAND, N.J., West Landis Avenue, Greek Orthodox Bldg.
Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

A. L. T. S.

DETROITO MENO MUZIEJAUS PATALPOSE

5200 WOODWARD AVE.

SPALIO MĖN. 1 D. (ŠEŠTADIENĮ) 8 VAL. VAK.

Į V Y K S T A

IZIDORIAUS VASYLIŪNO SMUIKO REČITALIS

Akompanuoja: RASA MARIJA VASILJONAITĖ

ĮĖJIMAS NUO 1 DOL. IKI 3 DOL.

Pelnas skiriamas lietuvių muzikų kūriniais leisti fondui.

IZIDORIUS VASYLIŪNAS

galima pamatyti stovyklautojų dienos darbus ir nuotakas. Jeigu viskas buvo aparato teisingai pagauta kas stovykloje dėjęsi, tai stebint susidarė įspūdis, kad stovyklautojų laikas, galbūt dėl mokomojo personalo trūkumo, aiškiai nustatytas programos varžtais nebuvo varžomas.

Po filmo ir baigus skautiškos veiklos pašnekesius, pasigirdo lietuviška daina, kuri tvirtai skambėjo kone visą vakarą. Žinoma, tai buvo padainuota ne viena daina, o jų susidarė visa pynė, kuriomis buvo palaikoma linksma, skautiška vakaro nuotaika.

Taip pat skautai gali didžiulius turėdami savo tar-

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

20 metų tos srities
praktika

VOKISKŲ RADIO
APARATŲ TAISYMAS

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

SCHWAB RADIO & T.V.

SALES AND SERVICE

PAPIGINTA KAINA PARUODA TELEVIZIJOS
IR TELEFUNKEN RADIO APARATUS.

11615 Detroit Ave.

LA 1-4669

CLEVELAND 2, OHIO

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų pervedimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA
Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MARket 2-4867

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Žalgirio mūšio sukaktis** Clevelande minima tokia tvarka:

Spalio 1 d., 7 v. v. Šv. Jurgio parapijos salėje akademiniis Žalgirio mūšio minėjimas. Programoje St. Barzduko žodis, A. Jonaičio Žalgirio mūšio karinių operacijų nagrinėjimas ir meninė dalis, kurią atliks Vaidilos Teatras. Po minėjimo pobūvis.

Spalio 2 d., 10:30 val. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje iškilmingos Šv. Mišios. Visos lietuvių organizacijos pamaldose dalyvauja su vėliavomis.

12:30 val. Art Muziejaus aikštėje iškilmingas minėjimas. Programoje inž. P. Žiūrio, amerikiečių visuomenės veikėjo Ralph Perk kalbos, meninė dalis, kurią atliks Čiurlionio ansamblis, vadov. Alf. Mikulskio. Čia bus priimtos atitinkamos rezoliucijos.

• **Viceprezidentas R. Nixon** Clevelande lankysis spalio 7 d., penktadienį. Nemažas būrys lietuvių rengiasi dalyvauti jo priėmimo.

• **Aldona Grėbliūnaitė**, Cafarelli Opera Co. statant Traviatos operą spalio 9 d. Masonic Auditorium, dainuoja chore. Pradžią 8 val. vakaro.

• **Pirmadienį, spalio 3 d., 8 val. vak.**, Čiurlionio ansamblio namuose rengiamas smuikininko Izidoriaus Vasyliūno rečitalis.

Iėjimas 1 dol. 50 ct. Po koncerto bus kokteilis. Nors ir neįprastas vakaras, tačiau tikimasi, kad clevelandiečiai gausiai atsilankys šio įdomaus rečitalio pasiklausyti

Rečitalis ir tikslas

Smuikininkas Iz. Vasyliūnas ryžosi nelengvam darbui — leisti lietuvių instrumentinės muzikos kūrinius. Mūsų kūryba, jis sako, išeivijoje vargsta begulėdama stalčiuose. Ne tik platus pasaulis, bet ir mūsų pačių naujos kartos nieko nežino apie mūsų muzikinę kultūrą, jei kūriniai nebus atspausdinti ir palikti saugoti bibliotekose, konservatorijose ir kitose muzikos institucijose.

Štai tuo tikslu pirmadienį, spalio 3 d., 8 val. vak. Čiurlionio ansamblio namuose smuikininkas Iz. Vasyliūnas duos savo rečitalį.

Pats smuikininkas savo laiške čiurlioniečiams rašo: Clevelande yra daug inteligentiškos visuomenės ir todėl tikiu, kad ji tikrai atsilankys pasiklausyti sensančio lietuvių smuikininko...

Iš tikrųjų, savo tarpe ne daug turime smuiko menininkų. Ši reta proga turėtų būti išnaudota.

Čiurlioniečiai, ateidami talkon, sutiko šį rečitalį surengti ir visas pajamas atiduoti minėtam tikslui. Tikim, kad clevelandiečiai rečitalyje gausiai dalyvaus.

J. S.

ALBINA PETUKAUSKIENĖ, kuriai rugsėjo 15 d. buvo padaryta širdies vožtuvo operacija, grįžo iš ligoninės užtikrinta, kad galės vėl normaliai gyventi ir dirbti. A. Petukauskienė 4 metus vadovavo Clevelando skaučių Neringos tautui ir dėstė lituanistinę vysk. Valančiaus mokyklą. Dėl savo ramaus būdo ir takto, visų mėgiama ir jai linkima visiškai pasveikti.

• **Tomas Čiurlionis** grįžo iš Europos, nepasiekęs Lietuvos, kadangi sovietai neleido jam aplankyti jo seserį gimtojoje Merkinėje.

Ilgesnį laiką jis viešėjo Lenkijoje, Olsztynė (Allenstein), pas gimines, kur su tikro daug lietuvių kilmės lenkų, repatrijavusių iš Vilniaus krašto.

Liepos 15 d. T. Čiurlionis dalyvavo didžioje lenkų iškilmėse Žalgirio mūšio laukuose.

• **Lietuviški dokumentiniai** garsiniai filmai — Lietuva — Europos nugalėtoja ir Tremties Mokykla, ekranui paruošti P. Jasiukonio, bus rodomi pirmą kartą Clevelande spalio 16 d. Lietuvių salėje. Filmų rodymą organizuoja ALT S-gos Clevelando skyrius.

ŽALGIRIO MŪŠIO 550 M. SUKAKTIES MINĖJIMAS 1960 M. SPALIO 1-2 D. CLEVELANDE

VYSKUPO M. VALANČIAUS LITUANISTINĖ MOKYKLA

Jau kelinti metai Clevelande veikianti Vyskupo M. Valančiaus Lituanistinė Mokykla, kiek persitvarkiusi, pradėjo 1960 - 1961 mokslo metus. Tėvams pagelaujant, atsiskakta lituanistinių pamokų po Šv. Jurgio parapijos mokyklos reguliarių pamokų. Dabar mokslas vyksta tik

• **Clevelando ramovėnų** žiniai. Nario mokestį galima sumokėti kiekvieną sekmadienį Šv. Jurgio parapijos salėje po lietuviškų pamaldų. Iždininkas A. Mikoliūnas lauks jūsų atvyksiant. Jo telf.: UT 1-6841.

Praeitą savaitę pas muziką Vytautą Kušleiką Clevelande viešėjo jo tėveliai Jonas ir Ona, atvykę iš Bridgewater, Mass. Vyt. Brazilio nuotrauka

Grupė svečių, dalyvavusių Dirvos sukaktuviniame baliuje. Iš kairės: Švedienė, Liutkutė, solistė Stempužienė, Nasvytis, Petrutis, muzikas Švedas ir Antanaitis. V. Plūdžinsko nuotrauka

Šeštadienį, spalio 1 d., 7 v. v.

MINĖJIMAS IR POBŪVIS Šv. Jurgio Parapijos salėje

1. Rengimo komiteto pirm. L. Leknicko atidaromasis žodis
2. Lietuvių Bendruomenės CV pirm. S. Barzduko žodis
3. Žalgirio mūšio eigos nagrinėjimas — maj. A. Jonaitis
4. Meninė dalis — atlieka Vaidilos teatras
5. Pobūvis.

Sekmadienį, spalio 2 d.

I. 10 val. 30 min. — Pamaldos Šv. Jurgio bažnyčioje

II. 11 val. 45 min. — Automobilių vilkstinė nuo Šv. Jurgio bažnyčios į miesto meno muziejaus (Cleveland Museum of Art) aikštę.

III. DEMONSTRACIJA MENO MUZIEJAUS AIKŠTĖJE.

1. JAV Himnas
2. Lietuvos Himnas
3. Lietuvių Bendruomenės CV vicepirmininko Pijaus Žiūrio žodis
4. Miesto Tarybos nario Ralph Perk žodis
5. Lietuvių Tautos Laisvės Giesmės:
Kur bėga Šešupė Č. Sasnauskas
Laisvės daina J. Žilevičius
Dainuoja Čiurlionio Ansamblis, diriguojamas Alf. Mikulskio
6. Rezoliucijų priėmimas.

Programos vedėjas — Jaunutis Nasvytis

Rengia Žalgirio mūšio 550 m. sukakties minėjimo komitetas: L. Leknickas — pirm., F. Eidimtas — vicepirm., P. Bielinis, A. Jonaitis, J. Nasvytis ir P. Razgaitis — nariai.

išmokslinimo ir išauklėjimo, su prantama, yra apsunkinamas, kuri palengvinti turėtų visa visuomenė, šeimos be vaikų arba jau juos išauuginę. Mokyklos išlaikymas surištas su išlaidomis, todėl parama turėtų ateiti iš visų: iš paskirų tautiečių, iš organizacijų, net gausiau visiems stojant į Bendruomenę, kad ji galėtų stipriau paremti mokyklą. Mūsų mokyklinio amžiaus vaikai ir jaunimas turėtų noriai lankyti lituanistinę mokyklą, neatsikalbinti prieš savo tėvus dėl "viršvalandžių" lituanistiniam mokslui, kaip klusnūs yra kitų tautybių dori vaikai, pavyzdžiui, žydai: tik apsidairyk-

me Clevelande, Cleveland Heights, apie Taylos Ave. ir Mayfield Rd. — kiek ten specialių žydų mokslo puikių namų, net specialių kolegijų! Doriems vaikams užtenka laiko viskam: ir papildomam mokslui, ir sportui, ir televizijai.

Ne vien Clevelando lietuvių vaikai lituanistiniu mokslu varginami Lituanistinės mokyklos gražiai veikia visose Amerikos lietuvių kolonijose. Iš lituanistinių mokyklų auklėtinių tėvai ir lietuvių visuomenė tikisi labai daug. Iš jų tikimasi pilnutinio žmogaus, gero lietuvių ir gero amerikiečio.

E. Karnėnas

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

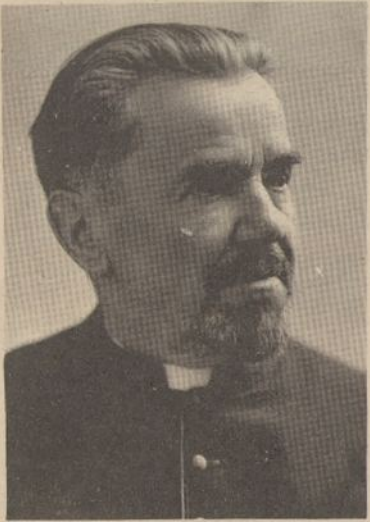
KAS IR KUR?

SKAUTŲ VYČIŲ
SĄSKRYDIS

• J. ir M. Bačiūnai šį savaitgalį išplaukia į Angliją aplankyti savo artimo bičiulio ministerio B. K. Balučio. Iš Anglijos dar mano užsukti ir į Vokietiją.

• Vytas Valaičio nuotraukų skaičius paskutiniame Newsweek numeryje, datuotame spalio 3 d., sudaro 20% visų, tame žurnalo numeryje tilpusių (neskaitant skelbimų) iliustracijų.

• Mykolas Budreckas, iš Elisabeth, N. J., būrio policininkų nešamo šalin nuo sovietinės ambasados rūmų, nuotrauką įdėjo "New York Times" pažymėdamas, kad M. Budreckas (tekste Nicholas S. Budreckas), lietuvis pabėgėlis, prasiveržęs pro policijos užtvartą, norėdamas susitikti su Chruščiovu ir paprašyti, kad iš Lietuvos būtų išleista jo žmona, sūnus ir pamotė. Žmonos jis nematęs nuo 1944 metų. Daugiau kaip du tuzinai pabėgėlių bandė tais reikalais kreiptis į Chruščiovą, tačiau sovietinė delegacija painformavusi policiją, kad ji nenorinti "tokių asmenų" vizitų.

• Kun. M. Krupavičiui, buvusiam Lietuvos žemės ūkio ministeriui ir VLIK pirmininkui, spalio 1 d. sueina 75 metai amžiaus. Jo artimieji Chicagoje, kur dabar M. Krupavičius gyvena, rengia pagerbimą.

• Antanas Mateika, iš Detroito, už Dirvoje atspausdintą karikatūrą "Keturi didieji laisto laisvės medelį", per inž. J. Gaizutį atsiuntė \$5 auką.

• Dr. Vyt. Apynys-Apanavičius, išlaikęs Ohio valstybinius egzaminus, pradėjo verstis medicinos praktika Akrono, Ohio.

• Australijos lietuvių studentų vadovybė šiais metais sudaro: Daiva Labutytė — pirm., Kostas Protas, Stasys Grincevičius, Pajauta Daukutė-Pullinen ir Darius Katauskas.

• JAV ir Kanados lietuvių skautų vyčių sąskrydis įvyksta 1960 m. spalio 8-9 d. Toronte.

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti

Vyriausiam Skautininkui pritarus, JAV ir Kanados skautų vyčių sąskrydis įvyks 1960 m. spalio 8-9 d. Toronto Lietuvių namuose — Dundas St. W. ir Ossington Avenue gatvių kampe.

Sąskrydžio dalyvių registracija pradėsime šeštadienį, spalio 8 d. nuo 8:30 val. ryto Lietuvių Namuose, įėjimas iš Dundas gatvės. Sąskrydžio oficialus atidarymas įvyksta 11 val. Oficialus uždarymas — sekmadienį, spalio 9 d., 1 val. p. p.

Sąskrydžio programa o j e numatyta:

Apsvarstyti skautų vyčių šakos reformą, šaką perorganizuojant amžiaus ir aktyvių — neaktyvių narių principu.

Apsvarstyti šios reformos pritaikymą vienetų veikloje, ieškant naujų metodų priėti prie jaunosios skautų vyčių kartos, ypač lietuvių išlaikymo ir asmenybės ugdymo srityse; Aptarti aktualius klausimus, susijusius su skautų vyčių įžodžio tradicijomis ir jų vykdymu;

Priimti skautų vyčių šakos reguliavimo projektą, kuris LSB skautų vyčių skyriaus bus perduotas LSB vyriausiam skautininkui ir per jį Brolijos vadijos galutiniam sprendimui.

Sąskrydžio programoje taip pat numatomos pamaldos, vienas bendras pašnekesys su vyr. skautėmis, kurių sąskrydis įvyksta tuo metu, ir bendras laužas, arbatėlė ir pasilinksminimas — šokiai. Laužas, arbatėlė ir pasilinksminimas įvyksta šeštadienio vakare.

Sąskrydyje balsuotojų — sprendėjų teisėmis kviečiami dalyvauti visi liet. skautai — vyčiai iš JAV ir Kanados, o svečių — stebėtojų teisėmis visi lietuviai sk. vyčiai kandidatai iš JAV ir Kanados.

Kadangi LSB sk. vyčių skyriui bus reikalingi ne vien tik skautų vyčiai, bet ir skautų vyčių vienetų pa-

Pas filminės lietuviškos abėcėlės kūrėjus. Iš kairės: Alb. Valentinas, Valius Stasiūnaitis, prof. dr. Jonikas, Alg. Gustaitis, Vyt. Stasiūnaitis, pedagogas Tamulis, rašytojas St. Tamulaitis ir muzikas A. Nakas. Sėdi: Naktienė ir Stasiūnaitienė.

sisakymai, kiekvienas sk. vyčių vienetas JAV ir Kanadoje yra prašomas įgalinti po vieną skautą vyti, kuris galėtų oficialiai prisakyti vieneto vardą.

Jei galima, apie savo dalyvavimą prašome iš anksto pranešti s. v. v. sl. J. Karasiejus, 37 Glenlake Ave., Toronto 9, Ont., Canada. Taip pat pažyminti ar reikalinga parūpinti nakvynę.

FILMUOJA LIETUVIŠKĄ ABECĖLĘ

Aną sekmadienį Chicagoje, 725 W. 19th Pl. p. Stasiūnaitių namuose, įvyko, galima sakyti, lietuviškų filmų entuziastų sąskrydis. Stasiūnaitių šeima yra pirmųjų lietuviškų filmų — kartūnų kūrimo pionieriai. Jaunasis dail. Vytautas Stasiūnaitis, talkininkaujamas visos šeimos — tėvelio, mamytės ir vyres. sesutės — jau yra pagaminęs pirmąjį lietuvišką filmą spalvotą —

kartūną, kuris vadinasi "Kova su gaidžiu." Yra jau pagaminta ir antroji filmo dalis — "Bičių užpuolimas", kuri dabar įgarsinama. Prie šios filmo dalies visą šeimą sudėjo visą septynių mėnesių nuo darbo atliekama laiką.

Bet susirinkimo tikslas buvo ne žiūrėjimas ar gėrėjimasis minėtais filmais, o visai kitas. Stasiūnaitiai yra suprojektavę visai naują dalyką: vaikų mokymą lietuviškos abėcėlės iš filmo. Tai yra visai naujas dalykas pedagogikoje. Jau neberekės garsiosios "discipulos", su kuria anais laikais durdavo į "lementorius" ir garsiai kartu su mokytoju šaukdavo: — "A", "Be..." Žinoma, po eilės tokių bandymų su medine "discipulka" jokios raidės knygoje nebėlikdavo, o tiksliai sklydė... Dabar raidės bus išpašytos (pagal mūsų pedagogų nustatytą standartą) ir jas pradedantis "studentas" matys ekrane dideles ir dargi su atitinkamu paveikslu. Sakysime, prie raidės A nupaišyta antis ir paaiškinimas "plaukda". Šalia A — stovi ažuolas, šalia raidės V — Vilniaus vaizdas ir paaiškinimas: Vilnius — Lietuvos sostinė. Prie raidės O — šalia gražus obuolys. Ir taip kiekviena raidė bus iliustruota labiausiai vaikui suprantamu daiktu ar vaizdu. Žinoma, abėcėlė bus spalvota "garsinė" —

Chicagoje susitukę Onutė Ališytė ir Edvardas Šulaitis, mūsų bendradarbis, išeina iš bažnyčios pro Don Varnas posto garbės sargybą.

Z. Degučio nuotrauka

DIRVOS 45 METŲ
SUKAKTIES RĖMĖJAI

Dirvos 45 metų sukakties rėmėjais įsijungė:

H. Andruška, Woodhaven	\$5,00
V. Kiela, Worcester	2,00
A. Kamarauskas, Cicero	5,00
Lietuvių Bendruomenės I ir II apylinkė	40,00
K. A. Grintalis, Baltimore	7,00
G. Kučinskas, Manchester	0,50
Tadas Palionis, Milwaukee	5,00

SPORTAS

ANTRAJAME RATE LITUANICA PASIRODO GERIAU

Chicagoos LFK Lituanica sezono antrajame rate pasirodo žymiai geriau. Praėjusį savaitgalį laimėjo prieš Green White vienuolikę 2:1. Pirmajame kėlinyje mūsų vienuolikė pasirodė silpnai ir dažnai atrodė, kad aikštėje priešininkų yra daugiau. Tačiau antrajame kėlinyje, esant susigrūdimui prie priešininkų vartų, Leinaičio smūgis gyniko buvo nukreiptas į vartus ir rezultatas išlygintas. Priešininkai pradėjo lėčiau žaisti ir neparodė toliau gražesnio žaidimo, o mūsų šiai atgijo ir parodė dar didesnę kovingumą dviasia, nors kaip ir ankščiau, trūko gražesnių derinių, kamuolio valdymo ir vis dar nešaudoma į vartus, bet bandoma kamuolių įvesti. Trumpai prieš pabaigą rungtynių H. Jennings padaro išimtį ir gražiu šūviu pelno šio sezono antrąją pergalę.

Pirmoje divizijoje Bridgeporto LSK Tauro vienuolikė, nors sužaidė ir gražiai, bet po atkaklios kovos pralaimėjo Hammondui 2:1. Tauriečiams įvartį pelnė V. Bumbulis.

TORONTO

Maironio šeštadienį es mokyklos tėvų susirinkime, kuris įvyko rugsėjo 25 d., buvo aptarta eilė svarbių klausimų ir išrinkta naujiesiems mokslo metams tėvų komitetas.

Šiais metais yra užsiregistravę mokyklą lankyti 420 mokinių ir su jais dirbs 21 mokytojas.

Į mokyklos tėvų komitetą išrinkta: Petrauskas, Ake-laitis, Baleišienė, Bubelis ir Danaitis.

Antibolševikinio Tautų Bloko (Canada) Tarybos posėdis įvyksta spalio 3 d. Posėdyje dalyvauja reziduojąs Europoje ABN pirmininkas J. Stetzk, kuris padarys aktualiais politiniais klausimais pranešimą.

PADĖKITE IŠRINKTI NIXON IR LODGE SAVO PINIGINĘ AUKĄ!

JAV-bių ir viso laisvojo pasaulio kovai su komunizmu tinkamiausiai ir pajėgiausiai galės vadovauti tik Nixon ir Lodge! Prisidėk prie mūsų komiteto rinkiminės akcijos pravedimo savo "našlės skatiku"! Nė viena auka nebus nei permaža nei perdidelė! Pasiųsk savo piniginę auką dar šiandien!

NIXON FOR PRESIDENT

Lithuanian-American National Committee

V. Abraitis, E. Bartkus, L. Valiukas —
Komiteto Pirmininkai

Mr. Algimantas Kezelis, Treasurer
Nixon for President Lithuanian-American National Committee
2446 West 54th Street, Chicago 32, Illinois

Prisidedu savo \$..... auka prie Jūsų komiteto rinkiminės akcijos pravedimo.

Vardas ir pavardė

Adresas

kiekviena raidė bus garsiai ir aiškiai ištariama ir paaiškinama. Tam tikslui bus parinktas geros ir taisyklingos tarenos balsas. Mokytoja, kaip mokslo simbolis, parinkta Pelėda. Ji lazdele rodyt raides ir "ištars". O studentais bus mažai pelėdžiukai...

Prieš imdamiesi šio darbo, Stasiūnaitiai ir pasikvietė pas save "sąskrydį" būrelį žmonių, kad bendrai aptartų reikalingą ir gautų patarimų bei nurodymų. Abecėlės sąskrydyje dalyvavo šie asmenys: prof. dr. Jonikas, pedagogas Tamulis, rašytojas St. Tamulaitis, muz. A. Nakas su ponia, čia viešės iš Los Angeles Alg. Gustaitis ir Alb. Valentinas.

Susirinkusieji vienbalsiai šiam sumanumui pritarė ir jį užgyrė. Kiekviena abecėlės raidė buvo aptarta paėiliui ir pastabuota. Nutarta daugumą raidžių ir vaizdų perpiešti iš naujo. Tai vėl bus neįsivaizduojamas darbas. Bet nei jaunasis dail. Vytautas Stasiūnaitis, nei jo šeima to nebijo, kad tik iš to nauda būtų lietuvių. Nutarta abecėlę gaminti 8 ir 16 mm. filmų juostose, kad tuo būdu norintieji galėtų ją lengvai, už savikainą įsigyti ir savo namuose mokyti jaunąją kartą abecėlę "slebezavoti" ir po to dailiai lietuviškai skaityti. O jaunieji, reikia manyti, šituo nauju metodu noriai mokysis ir prideramai klausys "daraktoriaus" Pelėdos...

Prie kavutės svečiais linkėjo šeimnininkams tesėti šitame naudingame lietuviškame darbe, kur reikia įdėti ne tik maras laiko, bet ir savo kuklų kapitalą. Ypačiai linkėjo lietuviškos ištvermės jaunajam menininkui Vytautui ir kad jo dabartinė kukli, viename kambaryje telpanti "Vytauto Stasiūnaitio Film Studio" greitai išaugtų į atskirą lietuvišką "disney" miestelį.

Alb. V-nas

BALTIMORE

Jonas Timpa, buvęs Vasario 16 Gimnazijos mokinys, 3 metus praleidęs Baltimorėje, pašauktas į JAV kariuomenę.

Įvykusiame Tarptautiniam festivalyje Baltimorėje lietuvių laimėjo dvi dovanas. Vieną už tautinius šokus, o kitą už skaniausius lietuviškus tortus ir gėrimus.

L. V. S. Ramovė skyrius rengia tradicinį koncertą — balių. Jis įvyks lapkričio 11 dieną. Smulkesnės žinios bus vėliau paskelbtos.

Baltimorės lietuvių tarptautiniame festivalyje šoka tautinius šokus.

K. Grintalio nuotrauka

Kolegai filisteriui

DR. JONUI PAPLĖNUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo jo žmonai, dukterims ir artimiesiems

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
New Yorke